

รายงานการวิจัย
เรื่อง

ประสิทธิผลการใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
Effectiveness of Group Process Learning in the Subject of
Fundamentals of Nursing, Faculty of Nursing, Suan Dusit
Rajabhat University

นางสาวเรณู
นางสมจิต

ขวัญยืน
นิพัทธ์หัตถพงษ์

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

รายงานการวิจัย
เรื่อง

ประสิทธิผลการใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
Effectiveness of Group Process Learning in the Subject of
Fundamentals of Nursing, Faculty of Nursing, Suan Dusit
Rajabhat University

นางสาวเรณู ขวัญยืน
(คณะพยาบาลศาสตร์)
นางสมจิต นีปัทธหัตถพงษ์
(คณะพยาบาลศาสตร์)

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต
(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ปีงบประมาณ 2557)

หัวข้อวิจัย	ประสิทธิผลการใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ผู้ดำเนินการวิจัย	นางสาวเรณู ขวัญยืน นางสมจิต นิพัทธ์หัตถพงษ์
หน่วยงาน	คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2558

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนแบบบรรยายและแบบกระบวนการกลุ่มโดยใช้แบบบรรยายร่วมกับกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบทดสอบความรู้วิชาการพยาบาลพื้นฐาน และแบบสอบถามทัศนคติ คำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่า IOC = 0.9 ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบทดสอบจากนักศึกษา 30 คน เท่ากับ 0.78 รายงานนำเสนอค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของค่าคะแนน ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 94.57 และมีอายุ 19 ปี ร้อยละ 76.09 เมื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยการเรียนการสอนแบบบรรยายอยู่ในระดับพอใช้ ($\mu = 51.33$, S.D. = 9.96) ส่วนค่าคะแนนเฉลี่ยการเรียนการสอนแบบผสมคือแบบบรรยายและแบบร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม อยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 84.21$, S.D. = 4.50) ผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มมีค่าสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยการเรียนการสอนแบบบรรยาย เท่ากับ 32.88 เมื่อพิจารณารายบุคคลพบว่าคะแนนเพิ่มขึ้นร้อยละ 100 และระดับความคิดเห็นทัศนคติโดยรวมต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมอยู่ระดับมาก ผลการวิจัยในครั้งนี้ขอเสนอแนะควรมีการพัฒนาการใช้กระบวนการกลุ่มก่อนเพื่อสนับสนุนในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ การใช้กระบวนการกลุ่ม ประสิทธิภาพ วิชาการพยาบาลพื้นฐาน

Research Title Effectiveness of Group Process Learning in the Subject of Fundamentals of Nursing, Faculty of Nursing, Suan Dusit Rajabhat University.

Researcher Renu Kwanyuen
Somjit Niputhutapong

Organization Faculty of Nursing, Suan Dusit University

Year 2015

This research aims to compare the achievement of learning process between two groups: lecture only and group process having lecture and group activity. The number of population studied were 92 persons who were the first year of nursing student of academic year 2555. The instrument tools were the testing material of fundamental knowledge of nursing and the attitude test. The questions from fundamental knowledge of nursing subject having IOC score of 0.9 were judged by 3 experts. The test having a coefficient of reliability of 0.78 were judged by 30 students. The data presented were percentage, average, standard deviation and the difference scores. The results showed that the majority of students were female (94.57%) having the age of 19 years old (76.09%). The comparative learning outcome results showed that the lecture group got poor score ($\mu = 51.33$, S.D. = 9.96) while the group process showed very good score ($\mu = 84.21$, S.D. = 4.50). The comparison of mean scores of these two groups were higher than at 32.88. The results of attitude tests indicated high favorable the group process. Based on the results of this study, the application of group process should be developed for better teaching and learning process.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก ดร.เบญจา เตากล้า ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษาและอนุมัติให้ทุนในการทำวิจัย ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นต่างๆ รวมทั้งให้กำลังใจในการทำรายงานครั้งนี้มาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหาร คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ทุกท่านที่ให้อำนาจใจด้วยดีตลอด และมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ที่อนุมัติทุนในการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณทีมคณาจารย์ผู้ร่วมในการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาที่อำนวยความสะดวกและช่วยประสานงานในการเก็บข้อมูล อาจารย์ผู้ร่วมสอนในวิชาการพยาบาลพื้นฐานทุกท่านและขอขอบคุณนักศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยซึ่งเป็นเสมือนครูของผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้องค์ความรู้เพิ่มขึ้นจากข้อมูลของท่าน คุณประโยชน์ใดๆที่เกิดจากงานวิจัยครั้งนี้ ขอมอบแต่บุพการี คณาจารย์ เยาวชนผู้เป็นกำลังสำคัญของประเทศ และครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่งของผู้วิจัย

คณะวิจัย

2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
คำถามการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
การเรียนรู้	6
ความหมายของการเรียนรู้	7
ทฤษฎีการเรียนรู้	8
จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้	11
ประเภทของการเรียนรู้	11
การจัดการเรียนรู้	12
เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	13
การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม	15
วิธีการสอนแบบบรรยาย	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
กรอบแนวคิดในการวิจัย	32

	หน้า	
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	33
	ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	33
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	33
	เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	34
	การวิเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 4	ผลการวิจัย	36
	ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไป	36
	ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน	37
	ตอนที่ 3 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน	38
	ตอนที่ 4 ผลระดับทัศนคติต่อรูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบผสม	39
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	42
	สรุปผลการวิจัย	42
	อภิปรายผล	43
	ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	46
	ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	47
บรรณานุกรม		48
	บรรณานุกรมภาษาไทย	48
	บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ	51
ประวัติผู้วิจัย		52

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามข้อมูลทั่วไป	36
4.2	จำนวน ร้อยละผลสัมฤทธิ์การเรียนการสอนแบบบรรยายและแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ในวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ตามรายกลุ่ม	37
4.3	ผลสัมฤทธิ์การเรียนการสอนแบบบรรยายในการเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน 1 และแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน	37
4.4	ค่าความแตกต่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างรูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยายกับแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน	38
4.5	ระดับความคิดเห็นที่สนใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม รายวิชาการพยาบาลพื้นฐานโดยรวมและรายข้อ	39
4.6	จำนวนความคิดเห็นต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มเป็นรายข้อ	40

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	32

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ปัจจุบันการดำเนินชีวิตมีความยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี ทั้งวิวัฒนาการต่างๆ ที่เปลี่ยนไป ทำให้แต่ละบุคคลต้องเผชิญปัญหามากมายที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัว ในการจัดการเรียนการสอนนั้นต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้แตกต่าง และพัฒนาตนเองได้ ซึ่งถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในด้านการเรียนรู้ การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายการเพิ่มศักยภาพของคนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับ การเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ ในอันที่จะพัฒนาผู้เรียนที่เยาวชนในยุคใหม่ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องหลักการจัดการศึกษาตามมาตรา 22 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (วิจารณ์ พานิช, 2555) และยังส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี รวมทั้งได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิต การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเกิดขึ้นจากพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองสูงสุด ตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน แต่เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ ความถนัดและยังมีทักษะพื้นฐานอันเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการเรียนรู้ อันได้แก่ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน ความสามารถทางสมอง ระดับสติปัญญา และการแสดงผลของการเรียนรู้ออกมาในลักษณะที่ต่างกัน จึงควรมีการจัดการที่เหมาะสมในลักษณะที่แตกต่างกัน ตามเหตุปัจจัยของผู้เรียนแต่ละคน และผู้ที่มีบทบาทสำคัญในกลไกของการจัดการนี้คือ ผู้สอน (กองส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยนเรศวรวิชาวราชนครินทร์, 2555) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ เพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนนั้นให้บรรลุถึงศักยภาพสูงสุดที่มีอยู่ และจากข้อมูลที่เป็นวิกฤตทางการศึกษา และวิกฤตของผู้เรียนอีกประการหนึ่ง คือ การจัดการศึกษาที่ไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาปฏิบัติในชีวิตจริง ทำให้ไม่เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ผู้สอนจึงต้องหันมาทบทวนบทบาทและหน้าที่ที่จะต้องแก้ไข โดยต้องตระหนักว่า คุณค่าของการเรียนรู้คือการได้นำสิ่งที่เรียนรู้มานั้นไปปฏิบัติให้เกิดผลด้วย ดังนั้นหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงมีสาระที่สำคัญ 3 ประการคือ 1) เชื่อว่าทุกคนมีความแตกต่าง 2) เชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ 3) เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดได้ทุกที่ ทุกเวลา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542) การจัดการโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนและการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำเอาสิ่งที่เรียนรู้ไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ศักยภาพสูงสุดที่แต่ละคนจะมีและเป็นที่ทำได้ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นการจัดการบรรยากาศ จัดกิจกรรม จัดสื่อจัดสถานการณ์ ฯลฯ ให้ผู้เรียน

เกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ สำหรับในการจัดกิจกรรมหรือออกแบบการเรียนรู้อาจทำได้หลายวิธีการและหลายเทคนิค

การที่นักศึกษาพยาบาลจะมีความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ สามารถทำงานร่วมกับผู้ร่วมวิชาชีพและเพื่อนร่วมงานในสหสาขาวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นควรได้รับการสอนและปลูกฝังตั้งแต่เป็นนักศึกษา เพื่อจะได้นำสิ่งต่างๆที่ได้รับจากการเรียนรู้ขึ้นไปใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงาน แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลยุคใหม่โดยเฉพาะในวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ซึ่งนับว่าเป็นการเรียนรู้การพยาบาลเบื้องต้นและยังเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ที่นักศึกษาจะได้พบทำให้เกิดความตื่นกลัวและประสกับปัญหาในการเรียนรู้ ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนจึงต้องปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจ ความต้องการและเจตคติของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่ได้ โดยผ่านกระบวนการกลุ่มซึ่งเป็นทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองเพื่อให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน กระตุ้นในการเรียนรู้ร่วมกัน มีการวิเคราะห์การเรียนรู้ของตนเองทั้งในด้านเนื้อหา สารและเติมจุดที่ขาดในแต่ละบุคคล ทั้งสามารถนำผลการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานร่วมกันในอนาคตได้

สำหรับทางด้านการเรียนวิชาทางการพยาบาลเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดทักษะความรู้ และเจตคติที่ดีในวิชาชีพ เพื่อนำผลจากการเรียนรู้ขึ้นไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ และจากประสบการณ์การสอนวิชาทางการพยาบาล พบว่านักศึกษามีปัญหาการเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐานเนื่องจากเป็นกระบวนการใช้เทคนิคทางการแพทย์เบื้องต้น ด้วยเหตุนี้เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นข้าพเจ้าจึงได้มีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในรายวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ได้มีการพัฒนาการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมคือแบบบรรยายร่วมกับแบบร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มในชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียนเน้นการฝึกปฏิบัติด้วยกระบวนการกลุ่ม และแบบฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ในด้านเนื้อหาและทักษะทางการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยเห็นถึงปัญหาและประโยชน์ในอนาคตทางการศึกษาจึงได้ทำวิจัยเรื่องนี้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป การที่นักศึกษาพยาบาลจะมีความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ สามารถทำงานร่วมกับผู้ร่วมวิชาชีพและเพื่อนร่วมงานในสหสาขาวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นควรได้รับการสอนและปลูกฝังตั้งแต่เป็นนักศึกษา เพื่อจะได้นำสิ่งต่างๆที่ได้รับจากการเรียนรู้ขึ้นไปใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงาน แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลยุคใหม่โดยเฉพาะในวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ซึ่งนับว่าเป็นการเรียนรู้การพยาบาลเบื้องต้นที่ประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคทดลอง ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนจึงต้องปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา สาร ความสามารถ ความสนใจ ความต้องการและเจตคติของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถมีความรู้ ความเข้าใจในบทเรียนและสร้างความรู้ใหม่ได้โดยผ่านกระบวนการกลุ่มซึ่งเป็นทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมการทำงานร่วมกันมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองเพื่อให้ผู้เรียนกระตุ้นในการเรียนรู้ร่วมกัน มีการวิเคราะห์การเรียนรู้ของตนเองทั้งในด้านเนื้อหา สารและเติมจุดที่ขาดในแต่ละบุคคล

จากเหตุผลดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในชุดวิชาการพยาบาลพื้นฐานซึ่งมีการพยาบาลพื้นฐาน 1 และการพยาบาลพื้นฐาน 2 โดยจัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยาย และจัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมคือการเรียนการสอนแบบบรรยายและแบบร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้มีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการเรียนการสอนแบบบรรยายและแบบผสมว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งศึกษาทัศนคติของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบผสมคือแบบบรรยายร่วมกับแบบร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มในชุดวิชาการพยาบาลพื้นฐานนี้ เพื่อนำผลจากการศึกษาไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีผลสัมฤทธิ์เพิ่มมากขึ้นและเป็นที่ยอมรับของนักศึกษาต่อไป และนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนทางการพยาบาลในวิชาอื่นๆ ที่มีลักษณะวิชาคล้ายคลึงกันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของทางการเรียนการสอนระหว่างการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยายและการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมคือแบบบรรยายกับแบบร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนชุดวิชาการพยาบาลพื้นฐานของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. เพื่อศึกษาทัศนคติต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมคือรูปแบบการเรียนรู้แบบบรรยายกับแบบร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนชุดวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองที่มีกลุ่มประชากรเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ปีการศึกษา 2555 จำนวน 92 คน การศึกษาครั้งนี้เน้นการศึกษาจากกลุ่มประชากรทั้งหมด คือ นักศึกษาพยาบาลรุ่นที่ 6 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน จำนวน 92 คน โดยจัดการเรียนการสอนในวิชาการพยาบาลพื้นฐานเป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยายและรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานคือรูปแบบการเรียนรู้แบบบรรยายกับแบบร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม โดยการจัดกลุ่มกลุ่มละ 6 - 7 คน แบ่งตามระดับ GPA ให้แต่ละกลุ่มมีลักษณะคล้ายคลึงกันมากที่สุด ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 30 มิถุนายน 2556

ตัวแปรการวิจัย ตัวแปรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนแบบบรรยาย และแบบผสมผสานที่จัดการเรียนรู้แบบบรรยายร่วมกับแบบร่วมมือ

ตัวแปรตาม คือ ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 แบบ

คำถามการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนรู้แบบบรรยายและผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มมีลักษณะอย่างไร
2. ผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มสูงกว่าผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนรู้แบบบรรยายของผู้เรียนหรือไม่
3. ผู้เรียนมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มระดับไหน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนในการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มอยู่ในระดับสูง
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนในการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มสูงกว่าการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยายในการเรียนชุดวิชาการพยาบาลพื้นฐานของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
3. ระดับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนชุดวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตอยู่ในระดับสูง

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

วิชาการพยาบาลพื้นฐาน หมายถึง วิชาการพยาบาลเบื้องต้นที่มีเนื้อหาครอบคลุมการพยาบาลพื้นฐานภาคทฤษฎี ประกอบด้วยการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีในชั้นเรียนและการฝึกสาธิต-สาธิตย้อนกลับในห้องปฏิบัติการทางการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555) สำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 รุ่นที่ 6 ซึ่งเป็นรายวิชาภาคทฤษฎี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถจากการเรียน ประเมินตามแผนการวัดและประเมินผลที่ระบุไว้ใน มคอ. 3 วิชาวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคทดลอง และจำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ค่าคะแนนมาตรฐาน (คะแนน t)

การบรรยาย หมายถึง กระบวนการที่ผู้สอนถ่ายทอดความรู้โดยการบรรยายช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการเตรียมเนื้อหา สาระ แล้วพูด บอก เล่า อธิบายเนื้อหา สาระหรือสิ่งที่ต้องการสอน สามารถบรรยายใช้เวลาไม่มากมีความรู้ ผู้เรียนเป็นผู้รับการถ่ายทอด โดยการฟัง จดบันทึกหรือท่องจำการสอน ผู้สอนเป็นผู้พูดตลอด ผู้เรียนไม่ได้มีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม แล้วประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง

การเรียนรู้แบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม หมายถึง วิธีการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6-7 คน สมาชิกในกลุ่มมีเกรดเฉลี่ยสะสมในชั้นปีที่ 1 และคุณสมบัติที่มีผลต่อการเรียนที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกันมากที่สุด กิจกรรมกลุ่มในแต่ละครั้ง ประกอบด้วย การทำความเข้าใจในเป้าหมายของงานที่ได้รับมอบหมาย การวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน การดำเนินงานตามแผน การทบทวนความรู้ในหน่วยที่ได้รับมอบหมาย ให้แก่เพื่อนในกลุ่ม การประเมินผลและปรับปรุงงานผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน และการแสดงความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม เพื่อให้กลุ่มที่ได้รับมอบหมายประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

ผู้เรียน หมายถึง นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 รุ่นที่ 6 ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2555 และเป็นผู้ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน

ผู้สอน หมายถึง คณะอาจารย์พยาบาลที่ปฏิบัติหน้าที่สอนภาคทฤษฎีและภาคทดลอง ในวิชาการพยาบาลพื้นฐาน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2555

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2555 ให้กับนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 รุ่นที่ 6 ในปีการศึกษา 2555

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาใช้กับการเรียนการสอนในวิชาอื่นๆ ที่มีลักษณะวิชาที่คล้ายคลึงกันได้
2. สามารถกระตุ้นให้นักศึกษามีการสร้างความคิดอย่างอิสระและมีการคิดเชิงระบบได้เพิ่มขึ้น
3. หน่วยงานที่มีการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน สามารถนำไปปรับและพัฒนาในการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
4. หน่วยงานสถานศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนการสอนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับวิชาการพยาบาลพื้นฐานสามารถนำไปพัฒนาใช้ได้ต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยประสิทธิผลการใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต คณะผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. การเรียนรู้
 - 1.1 ความหมายการเรียนรู้
 - 1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้
 - 1.3 จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้
 - 1.4 ประเภทของการเรียนรู้
2. การจัดการเรียนรู้
 - 2.1 เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 2.2 การเรียนการสอนแบบร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม
 - 2.3 วิธีการสอนแบบบรรยาย (Lecture Method)
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การเรียนรู้

การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ทำให้คนได้รับสิ่งเร้าและเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิด สามารถเรียนรู้ได้จากการได้ยินการสัมผัส การอ่าน การใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่จะต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้อง การซักถาม ผู้ใหญ่มักเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่มีอยู่ แต่การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอ โดยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ที่จะให้เกิดขึ้นเป็นรูปแบบใดก็ได้เช่น ความเป็นกันเอง ความเข้มงวดกวดขัน หรือความไม่มีระเบียบวินัย สิ่งเหล่านี้ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างเงื่อนไข และสถานการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกรูปแบบการสอน รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน

การพัฒนาผู้เรียน จะต้องคำนึงถึงการจัดการกระบวนการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น จะต้องไม่ดำเนินการแบบแยกส่วน จะต้องเชื่อมโยงกับปัจจัยและองค์ประกอบต่างๆที่เข้ามามีผลกระทบต่อผู้เรียน โดยจัดรูปแบบการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ทุกคน และทุกด้าน เพราะธรรมชาติและศักยภาพของผู้เรียนมีความหลากหลาย

1.1 ความหมายของการเรียนรู้

Slavin (1988) อ้างในรัตนดา ยะอนันต์ (2552) กล่าวว่า การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลที่มีสาเหตุมาจากประสบการณ์ ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงที่มีสาเหตุจากพัฒนาการ เช่น การเติบโตสูงใหญ่เพิ่มขึ้น ไม่ใช่ตัวอย่างของการเรียนรู้และลักษณะที่บุคคลมีมาตั้งแต่เกิด เช่น ปฏิกริยาสะท้อนและพฤติกรรมการตอบสนองต่อความหิว หรือความเจ็บปวด ก็ไม่ใช่การเรียนรู้เช่นกัน

Pavlov (จาก Jim Gould, 2009) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ว่าการเรียนรู้ของสิ่งมีชีวิตเกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขไว้

Skinner (จาก Jim Gould, 2009) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้ตามแนวคิดของสกินเนอร์ เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองเช่นเดียวกัน แต่สกินเนอร์ให้ความสำคัญต่อการตอบสนองมากกว่าสิ่งเร้า จึงมีคนเรียกว่าเป็นทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบ Type R นอกจากนี้สกินเนอร์ให้ความสำคัญต่อการเสริมแรง (Reinforcement) ว่ามีผลทำให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทนถาวร ยิ่งขึ้นด้วย สกินเนอร์ได้สรุปไว้ว่า อัตราการเกิดพฤติกรรมหรือการตอบสนองขึ้นอยู่กับผลของการกระทำ คือ การเสริมแรง หรือการลงโทษ ทั้งทางบวกและทางลบ

ศิริชัย กาญจนาวาสี (2543) กล่าวว่า การเรียนรู้หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ของการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งคำว่าพฤติกรรมนั้นให้รวมทั้งพฤติกรรมภายนอกที่สามารถสังเกตเห็นได้ และพฤติกรรมภายในที่มองไม่เห็นและการเปลี่ยนแปลงนี้รวมถึงการเปลี่ยนแปลงปริมาณหรือคุณภาพของพฤติกรรมด้านเรียนรู้ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และทักษะการปฏิบัติการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2547) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง การกระทำของคนที่ต้องการจะทำความเข้าใจกับประสบการณ์ที่ได้พบ ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับการเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ ค่านิยม รวมทั้งศักยภาพในการใคร่ครวญ การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ย่อมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการพัฒนา และความปรารถนาที่จะเรียนรู้ให้มากขึ้นไปอีก การพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมคือการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นสำคัญ

ทิตินา แคมมณี (2553) ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะบุคคลทำแทนกันไม่ได้ ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ต้องมีโอกาส ได้รับประสบการณ์ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ต้องมีการใช้กระบวนการคิด สร้างความเข้าใจความหมายของสิ่งต่างๆ เป็นกระบวนการทางสังคม เพราะในเรื่องเดียวกันอาจคิด ได้หลายแง่ หลายมุม ทำให้เกิดการขยายเติมเต็มข้อความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามที่สังคมยอมรับ เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เป็นความรู้สึกเบิกบานเพราะหลุดพ้นจากความไม่รู้ นำไปสู่ความใฝ่รู้ อยากรู้อีกเพราะเป็นเรื่องน่าสนุก เป็นงานที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นการเปลี่ยนแปลงเพราะได้รู้มากขึ้น ทำให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ เป็นการพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง การที่บุคคลได้รับโอกาส สิ่งกระตุ้นหรือสิ่งเร้าทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิดและการกระทำในตัวบุคคล ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์หรือความสามารถ ที่เกิดจากการได้รับประสบการณ์ สิ่งเร้าและมีการตอบสนอง ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงที่มีสาเหตุมาจากพัฒนาการ เป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ต้องมีการใช้กระบวนการคิด ความเข้าใจทำ

ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเฉพาะบุคคลและเป็นงานที่เกิดต่อเนื่องตลอดชีวิตที่ดีขึ้น และพฤติกรรมทางบวกจะสร้างให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้และพัฒนาเพิ่มขึ้น

1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้

ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 นี้ มีนักคิดและนักจิตวิทยาเกิดขึ้นจำนวนมาก และแนวคิดเริ่มมีหลากหลายมากขึ้น ทฤษฎีการเรียนรู้ในยุคนี้เริ่มมีลักษณะของความเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น มีการทดลองตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มากขึ้นเป็นลำดับ ทฤษฎีการเรียนรู้ในยุคนี้สามารถจัดเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ดังนี้

- 1.2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)
- 1.2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม หรือกลุ่มความรู้ความเข้าใจ (Cognitivism)
- 1.2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)
- 1.2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มผสมผสาน (Electicism)

1.2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)

นักคิดในกลุ่มนี้มองธรรมชาติของมนุษย์ในลักษณะที่เป็นกลางคือ ไม่ดีไม่เลว (Neutral-passive) การกระทำต่างๆของมนุษย์เกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า (Stimulus-response) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง กลุ่มพฤติกรรมนิยมให้ความสนใจกับพฤติกรรมมาก เพราะพฤติกรรมเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัด สามารถวัดได้และทดสอบได้

ตัวอย่างทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มนี้ได้แก่ ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (ค.ศ. 1814-1949) ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งมีหลายรูปแบบ บุคคลจะมีการลองผิดลองถูก (Trial and error) ปรับเปลี่ยนไปเรื่อยๆจนกว่าจะพบรูปแบบการตอบสนองที่สามารถให้ผลที่พึงพอใจมากที่สุด เมื่อเกิดการเรียนรู้แล้ว บุคคลจะใช้รูปแบบการตอบสนองที่เหมาะสมเพียงรูปแบบเดียว และจะพยายามใช้รูปแบบนั้นเชื่อมโยงกับสิ่งเร้าในการเรียนรู้ต่อไปเรื่อยๆ

กฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ ประกอบไปด้วย

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Rediness) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีถ้าผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ
2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) การฝึกหัดหรือกระทำบ่อยๆด้วยความเข้าใจ จะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร ถ้าไม่ได้กระทำซ้ำบ่อยๆ การเรียนรู้จะไม่คงทนถาวร และในที่สุดอาจลืมได้

3. กฎแห่งการใช้ (Law of Use and Disuse) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ความมั่นคงของการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหากได้มีการนำไปใช้บ่อยๆ หากไม่มีการนำไปใช้อาจมีการลืมเกิดขึ้นได้

4. กฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of Effect) เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจย่อม อยากจะเรียนรู้ต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจ จะไม่อยากจะเรียนรู้ ดังนั้นการได้รับผลที่พึงพอใจ จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเรียนรู้

1.2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม หรือกลุ่มความรู้ความเข้าใจ (Cognitivism)

กลุ่มการเรียนรู้นี้ เป็นกลุ่มที่เน้นกระบวนการทางปัญญาหรือความคิด นักคิดกลุ่มนี้ เริ่มขยายขอบเขตของความคิดที่เน้นทางด้านพฤติกรรม ออกไปสู่กระบวนการทางความคิด ซึ่งเป็นกระบวนการภายในของสมอง นักคิดกลุ่มนี้เชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ ไม่ใช่เรื่องของพฤติกรรมที่เกิดจากกระบวนการตอบสนองต่อสิ่งเร้าเพียงเท่านั้น การเรียนรู้ของมนุษย์มีความซับซ้อนยิ่งไปกว่านั้น การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิด ที่เกิดจากการสะสมข้อมูล การสร้างความหมาย และความสัมพันธ์ของข้อมูลและการดึงข้อมูลออกมาใช้ในการกระทำ และการแก้ปัญหา การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาของมนุษย์ในการที่จะสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่ตนเอง

ตัวอย่างของทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มนี้ เช่น ทฤษฎีสนามของ เคิร์ท เลวิน (Kurt Lewin) และทฤษฎีเครื่องหมายของทอลแมน (Tolman)

ทฤษฎีสนามของ เคิร์ท เลวิน กล่าวเกี่ยวกับการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมของคนมีพลังและทิศทาง สิ่งใดที่อยู่ความสนใจและความต้องการของตน จะมีพลังเป็นบวก สิ่งทีนอกเหนือความสนใจ จะมีพลังเป็นลบ ในบุคคลสิ่งรอบตัวทั้งทางกายภาพ อันได้แก่ คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ สิ่งแวดล้อมอื่นๆ และทางจิตวิทยา ซึ่งได้แก่ แรงขับ แรงจูงใจ เป้าหมายหรือจุดหมายปลายทาง รวมทั้งความสนใจ

2. การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีแรงจูงใจหรือแรงขับที่จะกระทำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ

ทฤษฎีเครื่องหมายของทอลแมน กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้เกิดจากการใช้สิ่งกำหนดแสดงพฤติกรรมไปสู่จุดหมายปลายทาง ดังนี้

1. ในการเรียนรู้ต่างๆ ผู้เรียนมีการหวังในรางวัล หากรางวัลที่จะได้รับไม่ตรงตามความพอใจและความต้องการ ผู้เรียนจะพยายามแสวงหารางวัลหรือสิ่งที่ต้องการต่อไป

2. ขณะที่ผู้เรียนพยายามจะไปให้ถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการ ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้เครื่องหมาย สัญลักษณ์ สถานที่ และสิ่งอื่นๆที่เป็นเครื่องชี้ทางตามไปด้วย

3. ผู้เรียนมีความสามารถที่จะปรับการเรียนรู้ของตนไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จะไม่กระทำซ้ำๆ ในทางที่ไม่สามารถสนองความต้องการหรือวัตถุประสงค์ของตน

4. การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในบุคคลใดบุคคลหนึ่ง บางครั้งจะไม่แสดงออกทันที อาจแฝงอยู่ในตัวผู้เรียนไปก่อนจนกว่าจะถึงเวลาที่เหมาะสม หรือจำเป็นจึงจะแสดงออก

1.2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)

นักคิดในกลุ่มนี้ให้ความสำคัญของความเป็นมนุษย์ และมองมนุษย์ว่ามีคุณค่า มีความดีงาม มีความสามารถ มีความต้องการ และมีแรงจูงใจภายในที่จะพัฒนาศักยภาพของตน หากบุคคลได้รับอิสระภาพและเสรีภาพ มนุษย์จะพยายามพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ตัวอย่างทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มนี้ เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้ของมาสโลว์ (Maslow) และของ รอเจอร์ส (Rogers) เป็นต้น ทฤษฎีการเรียนรู้ของรอเจอร์สได้กล่าวว่า มนุษย์จะสามารถพัฒนาตนเองได้ดีหากอยู่ในสภาพการณ์ที่ผ่อนคลายและเป็นอิสระ การจัดบรรยากาศการเรียนที่ผ่อนคลายและเอื้อต่อการเรียนรู้ (Supportive atmosphere) และเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered teaching) โดยครูใช้วิธีการสอนแบบชี้แนะ (Non-directive) และทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน (Facilitator) และการเรียนรู้จะเน้นกระบวนการ (Process learning) เป็นสำคัญ

1.2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มผสมผสาน (Ecticism)

กานเย่ (Gagne) เป็นนักจิตวิทยาและนักการศึกษาในกลุ่มผสมผสานระหว่างพฤติกรรมนิยมกับพุทธินิยม (Behavior Cognitivist) เขาอาศัยทฤษฎีและหลักการที่หลากหลายเนื่องจากความรู้มีหลายประเภท บางประเภทสามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็วไม่ต้องใช้ความคิดที่ลึกซึ้ง บางประเภทมีความซับซ้อนมากจำเป็นต้องใช้ความสามารถในขั้นสูง กานเย่ได้จัดชั้นการเรียนรู้ซึ่งเริ่มจากง่ายไปหายาก โดยผสมผสานทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพฤติกรรมนิยมและพุทธินิยมเข้าด้วยกัน หลักการสำคัญๆ สรุปได้ 8 ชั้นดังนี้

1. การเรียนรู้สัญญาณ (Signal-learning) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการตอบสนอง ต่อสิ่งเร้าที่เป็นไปโดยอัตโนมัติ อยู่นอกเหนืออำนาจจิตใจ ผู้เรียนไม่สามารถบังคับพฤติกรรมไม่ให้เกิดขึ้นได้ การเรียนรู้แบบนี้เกิดจากการที่คนเรานำเอาลักษณะการตอบสนองที่มีอยู่แล้ว มาสัมพันธ์กับสิ่งเร้าใหม่ที่มีความใกล้ชิดกับสิ่งเร้าเดิม

2. การเรียนรู้สิ่งเร้า-การตอบสนอง (Stimulus-response learning) เป็นการเรียนรู้ต่อเนื่องจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง แตกต่างจากการเรียนรู้สัญญาณ เพราะผู้เรียนสามารถควบคุมพฤติกรรมตนเองได้ ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมเนื่องจากการได้รับการเสริมแรง

3. การเรียนรู้การเชื่อมโยงแบบต่อเนื่อง (Chaining) เป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนองที่ต่อเนื่องกันตามลำดับ เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำการเคลื่อนไหว

4. การเชื่อมโยงทางภาษา (Verbal association) เป็นการเรียนรู้ในลักษณะคล้ายกับการเรียนรู้การเชื่อมโยงแบบต่อเนื่อง แต่เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษา การเรียนรู้แบบการรับสิ่งเร้า-การตอบสนอง เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้แบบต่อเนื่องและการเชื่อมโยงทางภาษา

5. การเรียนรู้ความแตกต่าง (Discrimination learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นความแตกต่างของสิ่งต่างๆ โดยเฉพาะความแตกต่างตามลักษณะของวัตถุ

6. การเรียนรู้ความคิดรวบยอด (Concept learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถจัดกลุ่มสิ่งเร้าที่มีความเหมือนหรือความแตกต่างกัน โดยสามารถระบุลักษณะที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันได้ พร้อมทั้งสามารถขยายความรู้ไปยังสิ่งอื่นที่นอกเหนือจากที่เคยเห็นมาก่อนได้

7. การเรียนรู้กฎ (Rule learning) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการรวมหรือเชื่อมโยงความคิดรวบยอดตั้งแต่ 2 อย่างขึ้นไป และตั้งเป็นกฎเกณฑ์ขึ้น การที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้กฎเกณฑ์ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆกันได้

8. การเรียนรู้การแก้ปัญหา (Problem solving learning) เป็นการเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหา โดยการนำกฎเกณฑ์ต่างๆมาใช้ การเรียนรู้แบบนี้เป็นกระบวนการที่เกิดภายในตัวผู้เรียน เป็นการใช้อนุโลมในขั้นสูงเพื่อการแก้ปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อน และสามารถนำกฎเกณฑ์ในการแก้ปัญหานี้ไปใช้กับสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันได้ (ทิตานา, 2553, 101)

1.3 จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้

ในทางจิตวิทยาการศึกษา นิยมจำแนกจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ตามพฤติกรรมการเรียนรู้ของบุคคลตามทฤษฎีของบลูม (Bloom, 1965) แบ่งเป็น 3 ด้านคือ (จากบุญเลี้ยง ทุมทอง, 2556)

1.3.1 ด้านสติปัญญา (Cognitive Domain) เป็นความสามารถทางด้านสมองในการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ซึ่งมีพฤติกรรมแยกย่อยเป็น 6 ชั้น คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า

1.3.2 ด้านจิตใจหรือความรู้สึก (Affective Domain) เป็นความสามารถในการรู้สึกต่อสิ่งต่างๆ รวมถึงทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม โดยมีพฤติกรรมแยกย่อยเป็น 5 ชั้น คือ การรับรู้ การให้ความสนใจและตอบสนอง การประเมินและสร้างคุณค่า การจัดระบบและการสร้างลักษณะนิสัย

1.3.3 ด้านทักษะหรือการปฏิบัติ (Psychomotor Domain) ความสามารถในการปฏิบัติหรือการเคลื่อนไหวทางร่างกาย แยกเป็น 5 ชั้น คือ การเลียนแบบ การทำตามแบบ การหาความถูกต้อง การทำอย่างต่อเนื่องและการทำโดยธรรมชาติ

1.4 ประเภทของการเรียนรู้

สมิธ (Smith, 1982) ได้แบ่งการเรียนรู้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเอง คือผู้เรียนมีการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้เรียนมีความเป็นตัวของตัวเองสูง มีความยืดหยุ่น วิธีเรียนรู้แบบนี้ใช้ได้ดีเมื่อผู้เรียนมีแรงจูงใจสูง และหัวข้อที่เรียนไม่ยากจนเกินไป

2. การเรียนรู้โดยกลุ่ม

ผู้เรียนจะพบว่าบุคคลอื่นมีความสนใจและความต้องการตรงกัน กลุ่มจะช่วยกันใช้ประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคลในกลุ่ม วิธีการเรียนรู้แบบนี้ใช้ได้ดีเมื่อผู้เรียนต้องการ

แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นของวิธีการเรียนรู้แบบนี้คือ ลักษณะความเป็นผู้นำของบุคคลยังไม่เหมาะสม ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลและปัญหาเรื่องการสื่อสาร

3. การเรียนรู้จากสถาบันการศึกษา

การเรียนรู้โดยสถาบันมีลักษณะเด่น คือ มีผู้เชี่ยวชาญทำหน้าที่กำกับดูแลมีอุปกรณ์ต่างๆ จำนวนพอเพียง วิธีการเรียนรู้แบบนี้ใช้ได้ดีเมื่อต้องการความรู้ในลักษณะลึกหรือเมื่อต้องการวุฒิบัตร

2. การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้หรือการจัดการเรียนการสอนเป็นงานที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ผู้สอนหรือผู้จัดการเรียนการสอนจะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากจะต้องมีความรู้ ในเรื่องที่จะสอน เป็นอย่างดีแล้วยังต้องมีศิลปะในการถ่ายทอดความรู้หรือมีเทคนิคที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาอย่างถ่องแท้ พร้อมทั้งมีความสุขในการเรียน มีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนและครูผู้สอน ซึ่ง สปรินทอลล์ และสปรินทอลล์ (Sprinthall&Sprinthall ,1990) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 4 อย่าง ได้แก่

1. ลักษณะผู้เรียน ประกอบด้วยลักษณะทางกายภาพ จิตใจ สติปัญญา จริยธรรม ค่านิยม แรงจูงใจ พฤติกรรมส่วนตัว พฤติกรรมกลุ่ม ความต้องการพิเศษ เพศ และวัฒนธรรมที่ติดตัวมา
2. ลักษณะของผู้สอน ประกอบด้วยเจตคติต่อการเรียนรู้ เจตคติต่อผู้เรียน เจตคติต่อตนเอง และความเข้าใจในงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. กลยุทธ์ในการสอน ประกอบด้วยการนำทฤษฎีการเรียนรู้มาปฏิบัติจริง วิธีการสอน และต้นแบบ วิธีสอนเฉพาะรายบุคคล แผนการสอน เทคนิคที่หลากหลาย วินัยของผู้เรียน การใช้แบบทดสอบ
4. เนื้อหาวิชาประกอบด้วยโครงสร้างที่สำคัญ แนวคิดพื้นฐานของเนื้อหาที่จะสอน ลำดับของเนื้อหา การเลือกเนื้อหาในการสอน ระดับความสำคัญของเนื้อหาแต่ละส่วน ฯลฯ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เกิดขึ้นจากพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การจัดการศึกษามีเป้าหมายสำคัญที่สุด คือการจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองอย่างสูงสุดตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน แต่เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ ความถนัด และยังมีทักษะพื้นฐาน อันเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการเรียนรู้ ได้แก่ ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน ความสามารถทางสมอง ระดับสติปัญญา และการแสดงผลของการเรียนรู้ออกมาในลักษณะที่ต่างกัน จึงควรมีการจัดการที่เหมาะสมในลักษณะที่แตกต่างกัน ตามเหตุปัจจัยของผู้เรียนในแต่ละคน จากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นมีความแตกต่างจากเดิม โดยเน้นเนื้อหาสาระเป็นสำคัญ ดังนั้นองค์ประกอบสำคัญ หรือจุดมุ่งหมายหลักในการวัดความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้คือ ลักษณะของผู้เรียนที่ประกอบไปด้วย

1. การเรียนรู้มีความสุข อันเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล คำนึงถึงการทำงานของสมองที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการทางอารมณ์

ของผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่ต้องการเรียนรู้ในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ บรรยากาศของการ
เอื้ออาทรและเป็นมิตร ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

2. การเรียนรู้จากการได้คิดและลงมือปฏิบัติจริง หรือกล่าวอีกลักษณะหนึ่งคือ “เรียนด้วย
สมองและสองมือ” เป็นผลจากการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้คิด ไม่ว่าจะเกิดจากสถานการณ์ หรือ
คำถามก็ตาม และได้ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นการฝึกทักษะที่สำคัญคือ การแก้ปัญหา ความมีเหตุผล

3. การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เป้าหมายสำคัญ
ด้านหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ ผู้เรียนแสวงหาความรู้ที่หลากหลายทั้งใน
และภายนอกสถานศึกษา ทั้งที่เป็นเอกสาร วัสดุ สถานที่ สถานประกอบการ บุคคลซึ่งประกอบด้วย
เพื่อน กลุ่มเพื่อน วิทยากร หรือผู้เป็นภูมิปัญญาของชุมชน

4. การเรียนรู้แบบองค์รวมหรือบูรณาการ เป็นการเรียนรู้ที่ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ
ที่ได้สัดส่วนกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ความดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา
ที่จัดให้เรียนรู้

5. การเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เป็นผลสืบเนื่องมาจากความเข้าใจ ของ
ผู้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า ทุกคนเรียนรู้ได้และเป้าหมายที่สำคัญคือ พัฒนาผู้เรียนให้มี
ความสามารถที่จะแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้จัดการเรียนรู้จึงควรสังเกต และศึกษาธรรมชาติของ
การเรียนรู้ของผู้เรียน ว่าถนัดที่จะเรียนรู้แบบใดมากที่สุด ในขณะที่เดียวกันกิจกรรมการเรียนรู้ จะเปิด
โอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการ
เรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนจะได้รับการฝึกด้านการจัดการแล้วยังฝึกด้านสมาธิ ความมีวินัยในตนเองและ
การรู้จักตนเองมากขึ้น (นวลจิตต์ และคณะ, 2547, น. 48)

2.1 เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ความเข้าใจที่ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการเรียน
การสอนให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้เรียนรู้ โดยพยายามจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้
ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สื่อ และสิ่งแวดล้อมต่างๆ โดยใช้กระบวนการต่างๆ เป็นเครื่องมือในการ
เรียนรู้ และผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ดังนั้น จึงมีการแบ่งเทคนิคการ
จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญออกเป็น 3 ประเด็น คือ (นวลจิตต์ และคณะ, 2547, น.
79)

2.1.1 เทคนิคการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง

2.1.2 เทคนิคการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับคนอื่น

2.1.3 เทคนิคการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน
ชีวิตประจำวัน

2.1.1 เทคนิคการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง

ความเข้าใจด้านจิตวิทยาและปรัชญา เชื่อว่าผู้เรียนสามารถสร้างความรู้จากสิ่งที่เขาเรียนรู้ และเข้าใจ ในสมองของผู้เรียนมีโครงสร้างความรู้ซึ่งเป็นประสบการณ์เดิมอยู่ เมื่อได้รับข้อมูลใหม่ ผู้เรียนจะพยายามนำข้อมูลนั้นมาต่อเติมกับโครงสร้างความรู้เดิมที่มีอยู่ อาจทำโครงสร้างความรู้นั้นให้มีแขนงเพิ่มขึ้น โดยโครงสร้างเดิมไม่เปลี่ยนแปลง หรืออาจปรับเปลี่ยนโครงสร้างเดิมเพื่อให้สามารถรับข้อมูลใหม่เพิ่มขึ้นได้ ผู้สอนจึงมีหน้าที่จัดประสบการณ์เพื่อให้ข้อมูลใหม่ และใช้คำถามหรือคำสั่งให้ผู้เรียนคิดหรือลงมือปฏิบัติ เพื่อช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลในสมอง นอกจากนี้ผู้สอนยังควรมีบทบาทช่วยให้ผู้เรียนได้จัดระบบระเบียบของข้อมูลเพื่อจำได้ง่าย และนำมาใช้งานได้อย่างรวดเร็ว เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง เช่น การนำเสนอประสบการณ์โดยการใช้กรณีศึกษา และมีคำสั่งให้ปฏิบัติหรือคำถามที่ต้องค้นหาคำตอบไว้ล่วงหน้า ให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้ รูปแบบการเรียนการสอนโดยการเขียนแผนผังความคิด เป็นต้น

2.1.2 เทคนิคการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่น

เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนนั่งรวมกลุ่มกัน มีการทำงานร่วมกัน ผู้สอนจะต้องดูแลให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีบทบาทในการทำงาน เรียกรูปแบบการเรียนการสอน ลักษณะนี้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning) ซึ่งศุภวรรณ เล็กวิไล (2544) ได้กล่าวถึงลักษณะการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียน เรียนรู้ร่วมกัน เป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ กลุ่มละ 4-5 คน โดยสมาชิกในกลุ่มมีระดับความสามารถแตกต่างกัน สมาชิกทุกคนมีบทบาทหน้าที่ร่วมกันในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย มีเป้าหมายและมีโอกาสได้รับรางวัลของความสำเร็จร่วมกัน วิธีการแบบนี้ผู้เรียนจะมีโอกาสสร้างปฏิสัมพันธ์แบบเผชิญหน้ากัน ได้มีโอกาสรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มได้พัฒนาทักษะทางสังคมและได้ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน เพื่อสร้างความรู้ให้กับตนเอง ตัวอย่างกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนมีหลายรูปแบบ เช่น แบบ STAD ,TGT, Jigsaw และ TAI เป็นต้น

2.1.3 เทคนิคการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

ตามความหมายของการเรียนรู้ที่แท้จริง คือ ผู้เรียนต้องมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนรู้มาไปใช้ในการดำเนินชีวิต สิ่งที่เรียนรู้กับชีวิตจริงจึงต้องเป็นเรื่องเดียวกัน ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้ได้โดยสร้างสถานการณ์ ให้ผู้เรียนต้องแก้ปัญหาและนำความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ หรือให้ผู้เรียนแสดงความรู้ที่ออกมาในลักษณะต่างๆ เช่น ให้อวดภาพ แสดงรายละเอียดที่เรียนรู้จากการอ่านบทประพันธ์ในวิชาวรรณคดี เมื่อผู้สอนได้สอนให้เข้าใจโดยการตีความและแปลความแล้ว หรือในวิชาที่มีเนื้อหาของการปฏิบัติ เมื่อผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ผู้สอนควรให้ผู้เรียน

ได้ฝึกให้ทำงาน ปฏิบัติซ้ำอีกครั้งเพื่อให้เกิดความชำนาญ หรือสร้างสถานการณ์จำลองแล้วจัดให้ผู้เรียนแก้ไขปัญหานั้นๆ

ในกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนนความรู้ไปประยุกต์ใช้ ผู้สอนควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนแสดงความสามารถในลักษณะต่างๆ และเปิดโอกาสให้มีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองความสามารถเฉพาะที่ผู้เรียนแต่ละคนมีแตกต่างกัน เทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในลักษณะนี้ เช่น การกำหนดให้ผู้เรียนแสดงการทำงานในลักษณะต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการ และการสอนโดยการใช้โครงงาน โดยมีการกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนได้ร่วมกันวางแผนดำเนินการตามแผน และร่วมกันสรุปผลงาน ผู้เรียนแต่ละคนจะได้เลือกและแสดงความสามารถที่ตนเองถนัด เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

2.2 การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม (Cooperative Learning)

การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตัว และส่วนรวม เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด (Johnson & Johnson, 1975, 116) การเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนร่วมมือร่วมใจกันในการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อศึกษาในสิ่งที่สนใจเหมือนกัน การเรียนแบบนี้สามารถสร้างความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม (Internal Relationship) ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์กันเองภายในกลุ่ม และสร้างความสัมพันธ์ภายนอกกลุ่ม (External Relationship) ซึ่งเกิดขึ้นจากการสร้างงานที่ต้องอาศัยการช่วยเหลือจากบุคคลต่างๆ เพื่อให้งานสำเร็จ และต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เป็นวิธีการเรียนการสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้และให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียน การจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มเล็กเพื่อให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันได้ร่วมกันทำงาน ส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกัน

2.2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Theory of Cooperative or Collaborative Learning)

การเรียนรู้แบบร่วมมือ คือการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3 – 6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม นักการศึกษาคนสำคัญที่เผยแพร่แนวคิดของการเรียนรู้แบบนี้ คือ สลาบิน (Slavin) เดวิด จอห์นสัน (David Johnson) และ รोजเจอร์ จอห์นสัน (Roger Johnson) เขากล่าวว่าในการจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไปส่วนใหญ่เรามักจะมุ่งไปที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับบทเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนเป็นมิติที่มักจะถูกละเลยหรือมองข้ามไปต่างๆ ที่มีผลการวิจัยชี้ชัดเจนว่าความรู้ลึกของผู้เรียนต่อตนเอง ต่อโรงเรียน ครูและเพื่อนร่วมชั้น มีผลต่อการเรียนรู้มาก (Johnson and Johnson, 1994: 31 – 32 อ้างใน ทิศนา ขัมมณี, 2553) กล่าวว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนมี 3 ลักษณะ คือ

1. ลักษณะแข่งขันกัน ในการศึกษาเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนจะพยายามเรียนให้ได้ดีกว่าคนอื่น เพื่อให้ได้คะแนนดี ได้รับการยกย่องหรือได้รับการตอบแทนในลักษณะต่างๆ

2. ลักษณะต่างคนต่างเรียน คือ แต่ละคนต่างก็รับผิดชอบดูแลตนเองให้เกิดการเรียนรู้ไม่ยุ่งเกี่ยวกับผู้อื่นและ

3. ลักษณะร่วมมือกันหรือช่วยกันในการเรียนรู้ คือ แต่ละคนต่างก็รับผิดชอบในการเรียนรู้ของตน และในขณะที่เดียวกันก็ต้องช่วยให้สมาชิกคนอื่นเรียนรู้ด้วย จอห์นสันและจอห์นสันชี้ให้เห็นว่าการจัดการศึกษาปัจจุบันมักส่งเสริมการเรียนรู้แบบแข่งขัน ซึ่งอาจมีผลทำให้ผู้เรียนเคยชินต่อการแข่งขันมากกว่าการร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างไรก็ตาม เขาแสดงความเห็นว่า เราควรให้โอกาสผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้ง 3 ลักษณะโดยรู้จักใช้ลักษณะการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ แต่เนื่องจากการศึกษาปัจจุบันมีการส่งเสริมการเรียนรู้แบบแข่งขันและแบบรายบุคคลอยู่แล้ว จึงหันมาส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี รวมทั้งได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อศึกษาในสิ่งที่ตนเองชอบและสนใจ โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน รวมถึงแหล่งข้อมูลภายนอกเพื่อร่วมกันสร้างชิ้นงานและนำเสนอผลงานเพื่อศึกษาร่วมกัน มีการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้เรียนในการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันเหมาะสำหรับการเรียนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ความรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเชิงทฤษฎี

1. การสืบสวนสอบสวนเป็นกลุ่ม (Group Investigations) Shlomo Sharon and Yael Sharon (1992) ได้เสนอรูปแบบการสอนแบบสืบสวนสอบสวน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนรูปแบบนี้ เน้นการสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกัน เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การสอนแบบสืบสวนสอบสวนเป็นกลุ่มนี้ เป็นโครงสร้างการเรียนรู้ที่เน้นความสำคัญของทักษะการคิดระดับสูง เช่นการวิเคราะห์และการประเมินผล ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยใช้การสืบค้นแบบร่วมมือกันเพื่อการอภิปรายเป็นกลุ่ม รวมทั้งวางแผนเพื่อผลิตโครงการของกลุ่ม

2. การเรียนการสอนแบบกลุ่มแข่งขันแบบแบ่งตามผลสัมฤทธิ์ (Student Teams – Achievement Divisions หรือ STAD) Robert Slavin (1990) ได้เสนอการเรียนการสอนตามรูปแบบ STAD ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนแบบร่วมมือ ที่ใช้ร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบอื่นๆ หรือหลังจากที่ครูได้สอนผู้เรียนทั้งชั้นไปแล้ว และต้องการให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าร่วมกันภายในกลุ่มสืบเนื่องจากสิ่งที่ครูได้สอนไป ซึ่งใช้ได้กับทุกวิชาที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนข้อเท็จจริง เกิดความคิดรวบยอด ค้นหาสิ่งที่มีคำตอบ ชัดเจน แน่นนอน

3. การแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม (Team Game Tournament หรือ TGT.) John Hopkins (อ้างถึงใน Devries and Others, 1980) ได้เสนอการเรียนการสอนตามรูปแบบการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนในกลุ่มเล็กๆ ความสะดวกและเพศ เช่นเดียวกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบกลุ่มแข่งขันแบบแบ่งตามผลสัมฤทธิ์ (STAD) โดยมีความแตกต่างกันที่การเข้าร่วมกลุ่มจะมีลักษณะถาวรกว่า โดยสมาชิกแต่ละ

คนของกลุ่มหนึ่งๆ ต้องแข่งขันตอบคำถามกับสมาชิกของกลุ่มอื่นที่โต๊ะแข่ง (Tournament Tables) เป็นรายสัปดาห์ โดยนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์เดียวกันจะแข่งขันกันเพื่อทำคะแนนให้กลุ่มของตน

4. การเรียนการสอนกลุ่มเพื่อนช่วยเหลือเพื่อนเป็นรายบุคคล (Team Assisted Individualization หรือ TAI) Robert Slavin (1990) ได้เสนอการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนกลุ่มเพื่อนช่วยเหลือเพื่อนเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่ผสมผสานระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการเรียนการสอนรายบุคคลเข้าด้วยกัน โดยให้นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนด้วยตนเองตามความสามารถจากแบบฝึกทักษะ และส่งเสริมความร่วมมือภายในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

5. การเรียนรู้แบบร่วมมือผสมผสานการอ่านและการเขียน (Cooperative Integrated Reading and Composition หรือ CIRC) Stevens and Others (1987) ได้เสนอการเรียนรู้แบบร่วมมือผสมผสานการอ่านและการเขียนซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการจัดการเรียนการสอนที่มีพื้นฐานเดิมจากการมุ่งเพื่อใช้ในการเรียนการสอนภาษา เพื่อพัฒนาทักษะสัมพันธ์ของการพูด อ่าน เขียน ไปพร้อมๆกัน

6. เทคนิคการต่อบทเรียน (Jigsaw) Elliot Aronson (1978) ได้เสนอเทคนิคการต่อบทเรียน ซึ่งการเรียนแบบนี้ บางที่เรียกว่าการเรียนแบบต่อชิ้นส่วน หรือการศึกษาเฉพาะส่วน

7. การเรียนด้วยกัน (Learning Together) David Lohson and Robert Johnson (1991) ได้เสนอการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนด้วยกัน ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีความคล้ายคลึงกับรูปแบบการสอนแบบสืบสวนสอบสวน (Group Investigation) ซึ่งรูปแบบการเรียนด้วยกันนี้ จะแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มละความสามารถ เน้นการสร้างกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมก่อนที่จะทำงานร่วมกันจริง และเน้นการอภิปรายในกลุ่มว่าสมาชิกทำงานช่วยกันได้ดีเพียงใด

8. การเรียนแบบ Team Interview Spencer Kagan (1992) ได้เสนอการเรียนการสอนตามรูปแบบ การเรียนแบบ Team Interview ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีวิธีการที่น่าสนใจ เพราะเป็นการฝึกทักษะการเรียนและทักษะทางสังคมแก่ผู้เรียน ฝึกการยอมรับซึ่งกันและกัน และการมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกค้นหาความรู้ด้วยตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักการตั้งคำถาม การสัมภาษณ์เพื่อสืบค้นข้อมูลจากตัวบุคคล รวมทั้งได้มีโอกาสฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ได้อย่างครบถ้วน

9. Think – Pair – Share Spencer Kagan (1992) ได้เสนอการเรียนการสอนตามรูปแบบ Think – Pair – Share ที่มีการรวมโครงสร้างของทั้งสามขั้นตอนของการเรียนแบบร่วมมือ

10. 3 By 3 By 3 Jacobs and Others (1996) ได้เสนอการเรียนการสอนตามรูปแบบ 3 By 3 By 3 ซึ่งมีลักษณะกิจกรรมที่คล้ายคลึงกับรูปแบบ Team Interview ที่ในระหว่างการสอนก็ให้ผู้เรียนได้ตั้งคำถามจากสิ่งที่เรียนเหมือนกัน แต่รูปแบบ 3 By 3 By 3 นั้นจะเน้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามที่สร้างสรรค์มากกว่า คือนอกเหนือจากสิ่งที่ผู้เรียนกำลังเรียนอยู่ในขณะนั้น

2.2.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือ

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ ด้วยตนเองและด้วยความร่วมมือและความช่วยเหลือจากเพื่อนๆ รวมทั้งได้พัฒนาทักษะทางสังคมต่างๆ เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ รวมทั้งทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการคิด การแก้ปัญหา เป็นต้น

สำหรับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มได้ฝึกบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดค้นคว้า ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การตั้งคำถาม ตอบคำถาม การใช้ภาษา การพูด ฯลฯ
3. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละ การยอมรับกันและกัน การไว้วางใจ การเป็นผู้นำ ผู้ตาม ฯลฯ

2.2.3 ผลดีของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายมาก ปัจจุบันมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเป็นงานวิจัยทั้งเชิงทดลองประมาณ 600 เรื่องและวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์ประมาณ 100 เรื่อง ผลจากงานวิจัยทั้งหลายดังกล่าวพบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือส่งผลดีต่อผู้เรียนตรงกันในด้านต่างๆ ดังนี้ (Johnson, Johnson and Holubec, 1994 อ้างใน ทิศนา แคมมณี , 2553)

1. มีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายมากขึ้น (Greater efforts to achieve) การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีผลงานมากขึ้น การเรียนรู้มีความคงทนมากขึ้น (Long-term retention) มีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เหตุผลได้ดีขึ้นและคิดอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น
2. มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้น (More positive relationships among students) การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีน้ำใจนักกีฬามากขึ้น ใส่ใจในผู้อื่นมากขึ้นเห็นคุณค่าของความแตกต่าง ความหลากหลาย การประสานสัมพันธ์และการรวมกลุ่ม
3. มีสุขภาพจิตดีขึ้น (Greater psychological health) การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดีขึ้น มีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม และความสามารถในการเผชิญกับความเครียดและความผันแปรต่างๆ

2.2.4 องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีดังนี้ (ทศนา แชมมณี, 2553)

การเรียนรู้แบบร่วมมือไม่ได้มีความหมายเพียงว่า มีการจัดให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มแล้วให้งานและบอกผู้เรียนให้ช่วยกันทำงานเท่านั้น การเรียนรู้จะเป็นแบบร่วมมือได้ ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญครบ 5 ประการ ดังนี้ (ทศนา แชมมณี, 2553 จาก Johnson and Johnson, 1994: p. 31 - 37)

1. ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก (Positive Interdependence) หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการทำงานร่วมกัน โดยที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานนั้น มีการแบ่งปันวัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูลต่างๆ ในการทำงาน ทุกคนมีบทบาท หน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มจะมีความรู้สึกว่าตนประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จด้วย สมาชิกทุกคนจะได้รับผลประโยชน์ หรือรางวัลผลงานกลุ่มโดยเท่าเทียมกัน เช่น ถ้าสมาชิกทุกคนช่วยกัน ทำให้กลุ่มได้คะแนน 90% แล้วสมาชิกแต่ละคนจะได้คะแนนพิเศษเพิ่มอีก 5 คะแนน เป็นรางวัล เป็นต้น

2. การมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน (Face To Face Promoted Interaction) เป็นการติดต่อสัมพันธ์กัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การอธิบายความรู้ให้แก่เพื่อนในกลุ่มได้รับฟัง เป็นลักษณะสำคัญของการติดต่อปฏิสัมพันธ์โดยตรงของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนั้น จึงควรมีการแลกเปลี่ยน ให้ข้อมูลย้อนกลับ เปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนวความคิดใหม่ๆ เพื่อเลือกในสิ่งที่เหมาะสมที่สุด

3. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละบุคคล (Individual Accountability) สมาชิกในกลุ่มการเรียนรู้ทุกคนจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ และพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ไม่มีใครที่ได้รับประโยชน์โดยไม่ทำหน้าที่ของตน ดังนั้นกลุ่มจึงมีระบบการตรวจสอบผลงานทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล เป็นความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละบุคคล โดยมีการช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายกลุ่ม โดยที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความมั่นใจ และพร้อมที่จะได้รับการทดสอบเป็นรายบุคคล วิธีการที่สามารถส่งเสริมให้ทุกคนได้ทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่หลายวิธี เช่น การจัดกลุ่มให้เล็ก เพื่อจะได้มีการเอาใจใส่กันและกันได้อย่างทั่วถึง การทดสอบเป็นรายบุคคล การสุ่มเรียกชื่อให้รายงาน ครูสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในกลุ่ม การจัดให้กลุ่มมีผู้สังเกตการณ์ การให้ผู้เรียนสอนกันและกัน เป็นต้น

4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and Small-Group Skills) การเรียนรู้แบบร่วมมือจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยทักษะที่สำคัญๆ หลายประการทักษะระหว่างบุคคล และทักษะการทำงานกลุ่มย่อย เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการทำงานร่วมกลุ่ม ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะเหล่านี้เสียก่อน เพราะเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่มประสบผลสำเร็จ นักเรียนควรได้รับการฝึกทักษะในการสื่อสาร การเป็นผู้นำ การไว้วางใจผู้อื่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหาขัดแย้ง รวมทั้งการเคารพยอมรับ และไว้วางใจกันและกัน ครูควรจัดสถานการณ์ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือจะต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มครอบคลุมการวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการทำงานของกลุ่ม พฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มและผลงานของกลุ่ม เป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ สมาชิกทุกคนต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน วางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ดำเนินงานตามแผนตลอดจนประเมินผลและปรับปรุงงานองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือทั้ง 5 องค์ประกอบนี้ ต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในอันที่จะช่วยให้การเรียนรู้แบบร่วมมือดำเนินไปด้วยดี และบรรลุตามเป้าหมายที่กลุ่มกำหนด โดยเฉพาะทักษะทางสังคม ทักษะการทำงานกลุ่มย่อย และกระบวนการกลุ่มซึ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการฝึกฝนทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำทักษะเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

จากองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งได้แก่ ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก การปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันและกัน ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล การใช้ทักษะระหว่างบุคคล การทำงานกลุ่มย่อย และกระบวนการกลุ่ม องค์ประกอบเหล่านี้ทำให้การเรียนรู้แบบร่วมมือแตกต่างออกไปจากการเรียนรู้เป็นกลุ่มแบบดั้งเดิม (Traditional Learning) กล่าวคือ การเรียนเป็นกลุ่มแบบดั้งเดิมนั้น เป็นเพียงการแบ่งกลุ่มการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติงานร่วมกัน แบ่งงานกันทำ สมาชิกในกลุ่มต่างทำงานเพื่อให้งานสำเร็จ เน้นที่ผลงานมากกว่ากระบวนการในการทำงาน ดังนั้นสมาชิกบางคนอาจมีความรับผิดชอบในตนเองสูง แต่สมาชิกบางคนอาจไม่มีความรับผิดชอบ ขอเพียงมีชื่อในกลุ่ม มีผลงานออกมาเพื่อส่งครูเท่านั้น ซึ่งต่างจากการเรียนเป็นกลุ่มแบบร่วมมือที่สมาชิกแต่ละคนต้องมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อเพื่อนสมาชิกในกลุ่มด้วย

2.2.5 ประเภทของกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ

กลุ่มการเรียนรู้ที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไปมี 3 ประเภทคือ (ทิตินา แชมมณี, 2553, น. 256)

1. กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างเป็นทางการ (Formal cooperative learning groups) กลุ่มประเภทนี้ผู้สอนจัดขึ้นโดยการวางแผน จัดระเบียบ กฎเกณฑ์ วิธีการและเทคนิคต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกัน เรียนรู้สาระต่างๆอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจเป็นหลายๆชั่วโมงติดต่อกันหรือหลายสัปดาห์ติดต่อกัน จนกระทั่งผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนด

2. กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการ (Informal cooperative learning groups) กลุ่มประเภทนี้ผู้สอนจะจัดขึ้นเฉพาะกิจเป็นครั้งคราว โดยผู้สอนสอดแทรกอยู่ในการสอนปกติอื่นๆ โดยเฉพาะการสอนแบบบรรยาย ผู้สอนสามารถจัดกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือสอดแทรกเข้าไปเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมุ่งความสนใจหรือใช้ความคิดเป็นพิเศษในสาระบางจุด

3. กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างถาวร (Cooperative base groups) กลุ่มประเภทนี้เป็นกลุ่มการเรียนรู้ที่สมาชิกกลุ่มมีประสบการณ์การทำงาน/การเรียนรู้ร่วมกันมานานจนกระทั่งเกิดสัมพันธภาพที่แน่นแฟ้น สมาชิกกลุ่มมีความผูกพัน ห่วงใย ช่วยเหลือกันและกันอย่างต่อเนื่อง

2.2.6 กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีวิธีการดำเนินการหลักๆ ซึ่งได้แก่ การจัดกลุ่มการศึกษาเนื้อหาสาระ การทดสอบ การคิดคะแนน และระบบการให้รางวัล แตกต่างกันไป เพื่อสนองวัตถุประสงค์เฉพาะ แต่ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด ต่างก็ใช้หลักการเดียวกัน คือ หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ประการ และมีวัตถุประสงค์มุ่งตรงไปในทิศทางเดียวกัน คือ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่ศึกษาอย่างมากที่สุด โดยอาศัยการร่วมมือกัน ช่วยเหลือกัน และแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน ความแตกต่างของรูปแบบแต่ละรูปแบบจะอยู่ที่เทคนิคในการศึกษาเนื้อหาสาระ และวิธีการเสริมแรงและการให้รางวัล เป็นประการสำคัญ

ตัวอย่างกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ มีดังนี้

1. กระบวนการเรียนการสอนแบบจิ๊กซอร์ (Jigsaw) มีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนดังนี้
 - 1.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-ปานกลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คน และเรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้านของเรา (Home group)
 - 1.2 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา ได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาสาระคนละ 1 ส่วน (เปรียบเสมือนได้ชิ้นส่วนของภาพตัดต่อคนละ 1 ชิ้น) และหาคำตอบในประเด็นปัญหาที่ผู้สอนมอบหมายให้
 - 1.3 สมาชิกในกลุ่มบ้านเรา แยกย้ายไปรวมกับสมาชิกกลุ่มอื่นซึ่งได้รับเนื้อหาเดียวกันตั้งเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert group) ขึ้นมาและร่วมกันทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระนั้น อย่างละเอียด และร่วมกันอภิปรายหาคำตอบประเด็นปัญหาที่ผู้สอนมอบหมายให้
 - 1.4 สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปสู่บ้านของเรา แต่ละคนช่วยสอนเพื่อนในกลุ่มให้เข้าใจในสาระที่ตนได้ศึกษาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ เช่นนี้ สมาชิกทุกคนก็จะได้เรียนรู้ภาพรวมของสาระทั้งหมด
 - 1.5 ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบ แต่ละคนจะได้คะแนนเป็นรายบุคคล และนำคะแนนของทุกคนในกลุ่มบ้านเรารวมกัน (หรือหาค่าเฉลี่ย) เป็นคะแนนกลุ่ม กลุ่มที่คะแนนสูงสุดจะได้รับรางวัล
2. กระบวนการเรียนการสอนแบบ ที. เอ. ไอ. (TAI) คำว่า TAI ย่อมาจาก Team-Assisted Individualization ซึ่งมีกระบวนการดังนี้
 - 2.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-ปานกลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คน และเรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้านเรา (Home group)
 - 2.2 สมาชิกในกลุ่มของบ้านเรา ได้รับเนื้อหาสาระและศึกษาเนื้อหาสาระร่วมกัน
 - 2.3 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา จับคู่กันทำแบบฝึกหัด
 - ก. ถ้าใครทำแบบฝึกหัดได้ 75% ขึ้นไปให้รับการทดสอบรวบยอดครั้งสุดท้ายได้
 - ข. ถ้ายังทำแบบฝึกหัดได้ไม่ถึง 75% ให้ทำแบบฝึกหัดซ่อมจนกระทั่งทำได้ แล้วจึงไปรับการทดสอบรวบยอดครั้งสุดท้าย

2.4 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเราแต่ละคน นำคะแนนทดสอบรวบรวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม กลุ่มใดได้คะแนนกลุ่มสูงสุด กลุ่มนั้นได้รับรางวัล

3. กระบวนการเรียนการสอนแบบ แอล.ที. (L.T.) กระบวนการนี้ย่อมาจาก Learning Together ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

3.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-ปานกลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คน

3.2 กลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 คน ศึกษาเนื้อหาพร้อมกัน โดยกำหนดให้แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ช่วยกลุ่มในการเรียนรู้ เช่น

สมาชิกคนที่ 1 : อ่านคำสั่ง

สมาชิกคนที่ 2 : หาคำตอบ

สมาชิกคนที่ 3 : หาคำตอบ

สมาชิกคนที่ 4 : ตรวจสอบคำตอบ

3.3 กลุ่มสรุปคำตอบพร้อมกัน และส่งคำตอบนั้นเป็นผลงานกลุ่ม

3.4 ผลงานกลุ่มได้คะแนนเท่าไร สมาชิกทุกคนในกลุ่มนั้นจะได้คะแนนเท่ากันทุกคน

4. กระบวนการเรียนการสอนแบบ จี.ไอ. (G.I.) ย่อมาจาก Group Investigation รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนช่วยกันไปสืบค้นข้อมูลมาใช้ในการเรียนรู้ร่วมกัน โดยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

4.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-ปานกลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คน

4.2 กลุ่มย่อยศึกษาเนื้อหาสาระร่วมกัน โดย

ก. แบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อย่อยๆ แล้วแบ่งกันไปศึกษาหาข้อมูลหรือคำตอบ

ข. ในการเลือกเนื้อหา ควรให้ผู้เรียนอ่อนเป็นผู้เลือกก่อน

4.3 สมาชิกแต่ละคนไปศึกษาหาข้อมูล/คำตอบมาให้กลุ่ม กลุ่มอภิปรายร่วมกันและสรุปผลการศึกษา

4.4 กลุ่มเสนอผลงานของกลุ่มต่อชั้นเรียน

ผลดีของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือผลจากการวิจัยทั้งหลาย พบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือส่งผลดีต่อผู้เรียนตรงกันในด้านต่างๆ ดังนี้ (ทิตานา แชนมณี, 2553)

1. มีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายมากขึ้น (greater efforts to achieve) การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีผลงานมากขึ้น การเรียนรู้มีความคงทนมากขึ้น (Long – term retention) มีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เหตุผลดีขึ้นและคิดอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น

2. มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้น (more positive relationships among students) การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีน้ำใจนักกีฬามากขึ้น ใส่ใจในผู้อื่นมากขึ้นเห็นคุณค่าของความแตกต่าง ความหลากหลาย การประสานสัมพันธ์และการรวมกลุ่ม

3. มีสุขภาพจิตดีขึ้น (greater psychological health) การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดีขึ้น มีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นนอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมและความสามารถในการเผชิญกับความเครียดและความผันแปรต่างๆ

2.2.7 การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม (Group Process – Based Instruction)

1. หลักการ

ทิตินา แชมมณี (2553 : น. 143) ได้ศึกษาและคิดค้น พร้อมทั้งให้ความหมายของทฤษฎีกลุ่มในการสอนว่า กระบวนการกลุ่มเป็นกระบวนการในการทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันและมีการดำเนินการร่วมกัน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงานกลุ่มที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางสังคม และขยายขอบเขตของการเรียนรู้ให้กว้างขวางขึ้น

2. นิยาม

การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม คือ การดำเนินการเรียนการสอนโดยที่ผู้สอนให้ผู้เรียนทำงาน/กิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม พร้อมทั้งสอน/ฝึก/แนะนำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้กับกระบวนการทำงานกลุ่มที่ดีควบคู่ไปกับการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์

3. ตัวอย่าง

3.1 ผู้เรียนมีการปฏิสัมพันธ์/ทำงาน/ทำกิจกรรม ร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

3.2 ผู้สอนมีการฝึก/ชี้แนะ/สอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำงานกลุ่มที่ดีในจุดหนึ่งของกระบวนการ เช่น ในเรื่องบทบาทผู้นำกลุ่ม บทบาทสมาชิกกลุ่ม กระบวนการทำงานกลุ่ม องค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3 ผู้เรียนมีการวิเคราะห์การเรียนรู้ของตนเองทั้งในด้านเนื้อหาสาระที่เรียน และกระบวนการทำงานร่วมกัน

3.4 ผู้สอนมีการวิเคราะห์และประเมินผลการเรียนทั้งทางด้านเนื้อหาสาระ และกระบวนการกลุ่ม

จากที่กล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักการสอนแบบร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ จะต้องได้รับความร่วมมือทั้งผู้เรียนและผู้สอน รวมทั้งกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ

2.3 วิธีการสอนแบบบรรยาย (Lecture Method)

2.3.1 ความหมาย

วิธีสอนโดยใช้การบรรยาย คือกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยการเตรียมเนื้อหาสาระ แล้วบรรยายคือ พูด บอก เล่า อธิบาย เนื้อหาสาระ เรื่องราวหรือสิ่งที่ต้องการสอนแก่ผู้เรียน ที่ผู้สอนได้เตรียมการศึกษาค้นคว้ามาเป็นอย่างดี ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับฟัง อาจจะมีการจดบันทึกสาระสำคัญในขณะฟังการบรรยายหรืออาจมีโอกาสดซักถามแสดงความคิดเห็นได้บ้างถ้าผู้สอนเปิดโอกาส วิธีนี้เหมาะกับผู้ฟังจำนวนมาก และผู้บรรยายมีความชำนาญในเรื่องนั้นๆ ต้องการนำเสนอเนื้อหาสาระจำนวนมากในลักษณะคมชัดลึก โดยใช้เวลาไม่มากนักจึงเป็นการเรียนรู้ที่ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย

2.3.2 วัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยการบรรยายช่วยในผู้เรียนจำนวนมากได้เรียนรู้เนื้อหา สาระหรือความรู้จำนวนมากพร้อมๆ กันในเวลาจำกัด วิธีสอนแบบบรรยายจะถูกนำมาใช้กันมาก ทั้งนี้สาเหตุหนึ่งอาจเนื่องมาจากหลักสูตรระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีรูปแบบที่เน้นเนื้อหาวิชาต่างจากหลักสูตรในระดับการศึกษาอื่นๆ จึงทำให้ผู้สอนมีแนวโน้มที่จะใช้วิธีสอนแบบบรรยายเพื่อให้ครอบคลุมสาระที่ต้องการเน้นและให้ทันภายในเวลาที่กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับผิดชอบสอนวิชาที่มีนักศึกษาจำนวนมากมักจะใช้วิธีสอนแบบบรรยายเป็นหลักทำให้เกิดปัญหาการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและปัญหาการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น การสอนแบบบรรยายเป็นวิธีการสอนที่ผู้สอนนำเสนอข้อเท็จจริงที่จัดไว้อย่างเป็นระบบเป็นการสอนที่ครูเป็นศูนย์กลางของการสื่อสารและความสนใจในห้องเรียน ทั้งนี้ ผู้สอนมีความเชื่อพื้นฐานว่า การจัดเรียงเนื้อหาอย่างเป็นระบบ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจำได้ดีและจำได้นาน

1. เพื่อให้ผู้เรียนที่มีจำนวนมากได้เรียนรู้เนื้อหาสาระหรือความรู้จำนวนมากในลักษณะคมชัด ลึก พร้อมๆ กันในเวลาจำกัด
2. เพื่อให้ความรู้ประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นความรู้ที่ค้นหายากหรือเป็นประสบการณ์เฉพาะของผู้สอนเอง
3. เพื่อช่วยนำทางในการศึกษาด้วยตนเอง
4. เพื่อช่วยสรุปประเด็นสำคัญ

2.3.3 องค์ประกอบสำคัญ

การจัดการเรียนรู้แบบบรรยายมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. มีผู้สอนและผู้เรียน
2. มีเนื้อหาสาระหรือข้อความที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

3. มีการบรรยาย (พูด บอก เล่า อธิบาย) โดยผู้สอน
4. มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการบรรยาย

2.3.4 ขั้นตอนสำคัญ

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

1. ขั้นเตรียมการ

- 1.1 กำหนดจุดประสงค์
- 1.2 ศึกษาภูมิหลังผู้เรียน
- 1.3 เตรียมเนื้อหาสาระ
- 1.4 กำหนดเค้าโครง จัดลำดับเนื้อหา
- 1.5 เตรียมเทคนิคการสอน
- 1.6 เตรียมสื่อประกอบการบรรยาย
- 1.7 เตรียมการประเมินผล

2. ขั้นบรรยาย

- 2.1 ชี้นำ เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้
- 2.2 ชี้อธิบาย เป็นขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
- 2.3 ชีสรุป

3. ขั้นประเมินผลการเรียนรู้

ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ทดสอบ หลังบรรยาย ทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม

2.3.5 เทคนิคและข้อเสนอแนะต่างๆ ในการใช้วิธีสอนให้มีประสิทธิภาพ

1. การเตรียมการบรรยาย การบรรยายที่ดีต้องมีการเตรียมเนื้อหาสาระที่ดีของผู้สอน ให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง และมีการคัดเลือกจัดลำดับเนื้อหาสาระที่จำเป็น และสิ่งใดควรพูดก่อนพูดหลังและจะเชื่อมโยงกันอย่างไร ผู้สอนควรมีโครงร่าง (Outline) สำหรับการบรรยายและมีเอกสารประกอบการสอนให้แก่ผู้เรียน

2. ผู้บรรยายควรเร้าความสนใจของผู้เรียนและพยายามรักษาความสนใจให้คงอยู่ตลอดการบรรยายด้วยเทคนิคต่างๆ

3. การอภิปรายซักถาม และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ก่อนยุติการบรรยาย ผู้บรรยายควรสรุปสาระสำคัญของการบรรยาย และควรเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถามหรืออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และมีการทดสอบการเรียนรู้ของผู้เรียนในเรื่องที่บรรยายด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสุ่มถามผู้เรียน หรือการให้ทำแบบทดสอบ เป็นต้น

2.3.6 ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนโดยการบรรยาย

1. ข้อดี

- 1) เป็นวิธีการที่ให้ความรู้เนื้อหาสาระแก่ผู้เรียนได้มาก แต่ใช้เวลาสั้น
- 2) เป็นวิธีการที่สะดวกที่ใช้กับผู้เรียนจำนวนมาก
- 3) เป็นวิธีที่สะดวก ผู้สอนดำเนินการคนเดียว
- 4) เหมาะสมสำหรับเนื้อหาที่มีความซับซ้อนยุ่งยาก ผู้เรียนฟังการบรรยาย

แล้วเข้าใจมากกว่าการศึกษด้วยตนเอง

2. ข้อจำกัด

- 1) เป็นวิธีที่ไม่สามารถสนองตอบความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เพราะต้องรับรู้เรื่องเดียวกัน
- 2) เป็นวิธีการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้น้อยมาก ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย
- 3) เป็นวิธีสอนที่อาศัยความสามารถของผู้บรรยาย ถ้าผู้บรรยายไม่มีศิลปะในการบรรยายที่ดึงดูดใจผู้เรียน ผู้เรียนจะขาดความสนใจ และถ้าผู้สอนขาดการเรียบเรียงอย่างเหมาะสม ผู้เรียนไม่เข้าใจ และไม่สามารถซักถามได้

สรุปในการเรียนการสอนแต่ละวิธีจะมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันไปต้องขึ้นกับผู้เรียน ผู้สอน และการจัดวางรูปแบบที่เหมาะสม ในแบบการสอนทั้ง 2 แบบมีองค์ประกอบที่เหมือนกันคือ องค์ประกอบผู้สอนและผู้เรียน และองค์ประกอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียน หากวิธีการสอนนั้นผู้สอนจะดำเนินการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ด้วยวิธีการต่างๆ นั้นผู้สอนจะเป็นผู้พิจารณาเลือกการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน และวัตถุประสงค์ของรายวิชา ในการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานเป็นการเรียนการสอนที่มีทั้งภาคทฤษฎี และภาคทดลอง และเป็นวิชาทางการพยาบาลพื้นฐานสำหรับการเรียนการสอนทางการพยาบาล ในการเรียนการสอนวิธีบรรยายที่ผู้สอนต้องมีการจัดลำดับการเรียนการสอนที่ดี และผู้เรียนมีส่วนร่วมน้อยเมื่อมีข้อสงสัยจะมีโอกาสในการซักถามได้น้อย ส่วนการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการทำงานร่วมกันของบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการดำเนินการร่วมกัน โดยมีผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มต่างก็ทำหน้าที่ของตนเองอย่างเหมาะสมพร้อมทั้งสอน/ฝึก/แนะนำ และสมาชิกกลุ่มช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมาย ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่ดี เนื่องจากการเรียนรู้เป็นพฤติกรรมเฉพาะของบุคคล

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศศลักษณ์ สมจิตรชอบ (2548) ศึกษาผลการใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น วิชาเลื้อยปี้องตันและศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการ

จัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา หลักสูตรวิชาชีพพระยาศาสตร์ที่ลงทะเบียนวิชาสื่อเบื้องต้นรุ่นที่ 125 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร จำนวน 32 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และการทำงานกลุ่มในประเด็นต่างๆ มีพัฒนาการดีขึ้นในระดับมากถึงมากที่สุด ส่วนความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือของนักศึกษาอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

รุ่งนภา จุฑาทัน (2549) ศึกษาผลการจัดการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในวิชาสถิติเบื้องต้นที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความตระหนักรู้คุณค่าตนเอง และความพึงพอใจของผู้เรียนในนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี จำนวน 49 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับสูงเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษามีความตระหนักรู้คุณค่าตนเองอยู่ในระดับสูงเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือระดับความตระหนักรู้คุณค่าในตนเองระดับปานกลาง และในผลการศึกษาพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือในระดับมากเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือนักศึกษามีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

อุษา ไชยชนะ (2550) ศึกษาเรื่องผลการใช้วิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา จังหวัดสงขลา ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ภาคเรียนที่ 2 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 55 คน พบว่าทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

दनัย ตามาอู (2551) ได้ทำการศึกษาวิจัยในผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต กรณีศึกษาด้านกฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบร่วมมือ ในกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา 3 มหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 จำนวน 43 คน นักศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวรระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 44 คน และนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 25 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนกิจกรรมการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบร่วมมือต่างกับก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนแบบร่วมมือ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับมาก

ปริญานุช พรหมภาสิต (2551) ศึกษาเรื่องผลจากการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ในนักศึกษาโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รายวิชาสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ พบว่า การเรียนการสอนโดยใช้

กระบวนการกลุ่มไม่ทำให้นักศึกษาทุกคนมีระดับการเรียนรู้ในระดับดีแต่ทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียน

สมศรี ทาทานและอัมพร ยานะ (2551) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลและทัศนคติต่อวิชาชีพ ตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลที่ชั้นฝึกภาคปฏิบัติครั้งแรก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา โดยสำรวจข้อมูลจากนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 156 คน เครื่องมือ ที่ใช้เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลและทัศนคติต่อวิชาชีพ ตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ทักษะปฏิบัติการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .785$) และปัจจัยทุกด้านมีความเกี่ยวข้องกับทักษะปฏิบัติการพยาบาลและทัศนคติต่อวิชาชีพ ($P\text{-value} = 0.000$) โดยพบว่านักศึกษาที่รับรู้ว่าการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีมีผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลอยู่ในระดับมากร้อยละ 90.6 การจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติร้อยละ 91.8 โครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนฯ และอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติร้อยละ 92.9 อาจารย์ที่เลี้ยงร้อยละ 93.3 และความพร้อมของตนเองในการฝึกภาคปฏิบัติร้อยละ 95.2 ส่วนผลสัมฤทธิ์ของการฝึกภาคปฏิบัติ นักศึกษาที่มีผลการเรียนระดับมาก (เกรด 4) รับรู้ว่ามีผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 21.7 ส่วนทัศนคติต่อวิชาชีพ พบว่า นักศึกษาที่รับรู้ว่าการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีมีผลต่อทัศนคติต่อวิชาชีพระดับมากร้อยละ 79.2 การจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติร้อยละ 85.2 โครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนฯ ร้อยละ 80.4 อาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติร้อยละ 80.0 อาจารย์ที่เลี้ยงร้อยละ 78.7 และความพร้อมของตนเองในการฝึกภาคปฏิบัติ ร้อยละ 80.6 ส่วนผลสัมฤทธิ์ของการฝึกภาคปฏิบัติวิชาปฏิบัติฯ นักศึกษาที่มีผลการเรียนระดับมาก (เกรด 4) รับรู้ว่ามีผลต่อทัศนคติต่อวิชาชีพระดับมากร้อยละ 26.7

สินีนากู หงส์ระนัยและนิรามัย อุสาหะ (2552) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาวิทาลัยราชภัฏสวนดุสิตในนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปีการศึกษา 2552 จำนวน 64 คน พบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้เรียนนักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$, $S.D. = 0.80$) ปัจจัยด้านเจตคติต่อวิชาที่เรียนนักศึกษามีเจตคติต่อวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.60$, $S.D. = 0.72$) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของอาจารย์พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ในวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$, $S.D. = 0.63$) ปัจจัยด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอน ในวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$, $S.D. = 0.84$) ปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$, $S.D. = 0.86$)

จิราจันท์ คณธา (2553) ศึกษาเรื่องผลการเรียนแบบศูนย์การเรียนต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษาพยาบาล ในนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่

3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์นครสวรรค์ จำนวน 117 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนแบบศูนย์การเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนตามปกติสูงกว่ากลุ่มที่เรียน แบบศูนย์การเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มโดยรวม ก่อนและหลังการเรียนของกลุ่มที่เรียนตามปกติไม่มีความแตกต่างกัน พฤติกรรมการทำงานกลุ่มโดยรวมหลังการเรียนแบบศูนย์การเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิรัชญา วิเศษวิสัย (2553) ทำการศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (TAI) วิชาคณิตศาสตร์เรื่องเมทริกซ์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ในนักเรียนแผนกช่างไฟฟ้า ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องเมทริกซ์ ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (TAI) สูงกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครู นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (TAI) สูงกว่าความคงทนในการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครู และจากผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจที่เรียน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (TAI) วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเมทริกซ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ปัทมารินทร์ เลิศสงคราม (2554) ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุตริภักษ์ภาษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา และหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุตริภักษ์ภาษาไทย ภาคภูมิใจ ภาษาถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2) พัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) ทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ 4) ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 25 คน ปีการศึกษา 2554 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย พบว่า ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร มีความต้องการรูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มเล็ก สมาชิกในกลุ่มให้ความช่วยเหลือส่งเสริมและร่วมมือกันอย่างเป็นกันเอง มีความรักความเอื้ออาทรต่อกัน มีเป้าหมายเดียวกัน เพื่อมุ่งเป้าหมายความสำเร็จของกลุ่ม นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และการออกแบบและพัฒนาเครื่องมือ ได้รูปแบบการเรียนการสอน PR7 MODEL มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 89.79/88.24 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดและมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.82$, S.D.=0.95)

อาภรณ์ อินตะชัยและสุวิมล สิทธิชาติ (2554) ศึกษาเรื่องผลการใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ โดยแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประยุกต์ของอนุพันธ์ย่อย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะวิศวกรรมศาสตร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 32 คน พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทประยุกต์ของอนุพันธ์

ย่อย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) เฉลี่ยร้อยละ 87.16

วัลภา วงศ์จันทร์ (2555) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษารายวิชา การเงินระหว่างประเทศ (กง.422) ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษารายวิชา การเงินระหว่างประเทศ (กง.422) ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ในนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการเงินระหว่างประเทศ (กง.422) ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2555 สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยพายัพ จ.เชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 47 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม วัดระดับความพึงพอใจในด้านต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ โดยมอบหมายให้นักศึกษา จัดโครงการเป็นทีมเพื่อเตรียมความพร้อมของนักศึกษา สู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งกลุ่มที่ทำงานร่วมกันของนักศึกษาประกอบด้วยนักศึกษาที่มีผลการเรียน ระดับดี ระดับปานกลางและระดับอ่อน พบว่า นักศึกษารายวิชาการเงินระหว่างประเทศ มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เพื่อเตรียมความพร้อม สู่ประชาคมอาเซียน ในระดับมากที่สุดในทุกๆด้าน นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ยังช่วยให้นักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนรู้ได้มากที่สุดในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

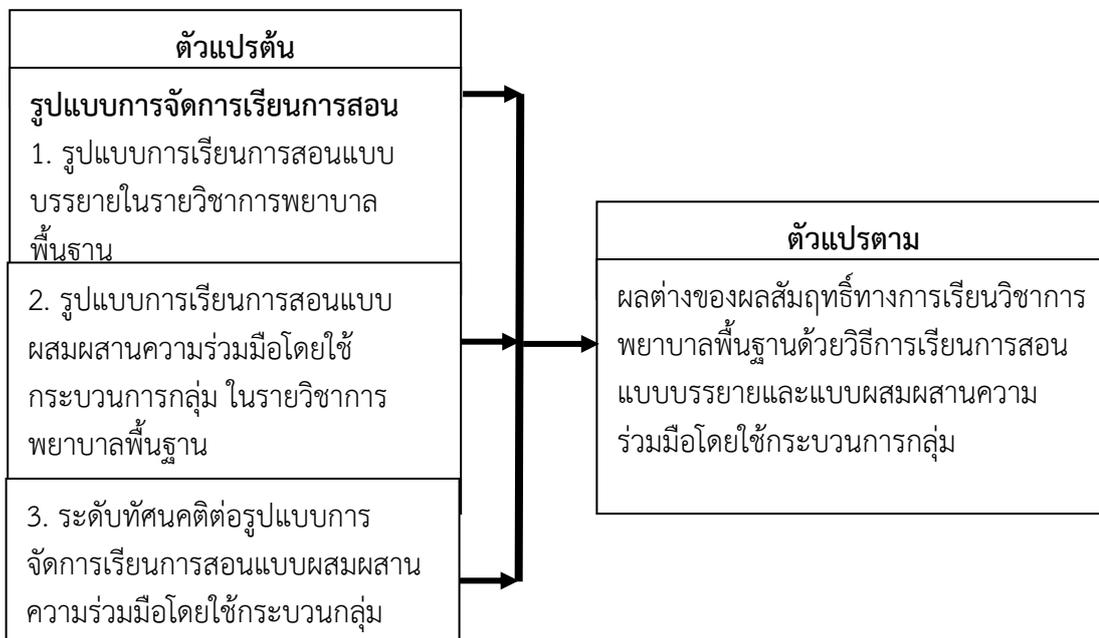
ปรเมศร์ แสนสุธา (2555) ทำการศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเรื่องทักษะการสอน รายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม โดยการศึกษาเชิงปฏิบัติการ ในนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ในสาขาวิชาพลศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม จำนวน 25 คน จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมเรียนในกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ มีพฤติกรรมกล้าแสดงออก และสามารถเป็นผู้นำกลุ่มได้ นักศึกษาให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ภายในกลุ่มอย่างดียิ่ง และมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น พบว่า นักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 76 มีคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และในด้านผลความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ นั้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ธนศักดิ์ อาคมศิลป์ (2556) ได้ทำการศึกษาวิจัย การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบทีมแข่งขัน TGT วิชางานไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จำนวน 2 ห้องเรียน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มควบคุมที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบปกติจำนวน 34 คน และกลุ่มทดลองมีการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคทีมการแข่งขัน (TGT) ที่พัฒนาขึ้นจำนวน 32 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้เรียนในกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผู้เรียนในกลุ่มทดลอง มีระดับความพึงพอใจในบทเรียนบนเครือข่าย โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบทีมแข่งขัน (TGT) วิชางานไฟฟ้าเบื้องต้น ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

วิสาลักษณ์ สิทธิขุนทด (2556) ศึกษาเรื่องการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐานในรายวิชา BUS304 ระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ (Business Research) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐานที่มีต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในรายวิชา Bus 304 ระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ (Business Research) 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนกับเกณฑ์มาตรฐานหลังการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐานในรายวิชา Bus 304 ระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ (Business Research) 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐานในรายวิชา Bus 304 ระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ (Business Research) ดำเนินการวิจัย ใช้แบบทดลองแบบกลุ่มเดียว (One-Shot Case Study) แล้ววัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังเรียนในนักศึกษาภาคเสาร์-อาทิตย์ ที่ลงทะเบียนในรายวิชา Bus 304 ระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ (Business Research) ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 27 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือการวิจัย พบว่า 1) การประเมินผลการเรียนรู้จากแบบทดสอบย่อย มีผู้เรียนผ่านการประเมิน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 ของผู้เรียนทั้งหมด และการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนผ่านการประเมิน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 85.18 โดยมีผู้เรียน จำนวน 10 คน ผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 37.04 ของผู้เรียนทั้งหมด 2) การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจัดการเรียนการสอนแบบใช้วิจัยเป็นฐานกับเกณฑ์มาตรฐาน 30 คะแนน โดยทดสอบด้วยสถิติทดสอบที (One-sample t-test) พบว่า คะแนนผลการเรียนรู้เฉลี่ยของผู้เรียนแตกต่างกับเกณฑ์มาตรฐานโดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.76 3) ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐานช่วยพัฒนาทักษะการตัดสินใจ การวางแผนการทำงานอย่างระบบ และการได้ลงมือทำวิจัยทำให้เข้าใจระเบียบวิธีวิจัยได้ดี

จากการทบทวนวรรณกรรมในเรื่องทฤษฎีการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนและการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือมีผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนระหว่างรูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยายกับรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมคือรูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยายและการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ในวิชาการพยาบาลพื้นฐาน เพราะเป็นวิชาเฉพาะสำหรับพยาบาลที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติพื้นฐานสำหรับการพยาบาลซึ่งเป็นวิชาที่มีทั้งภาคทฤษฎีและทดลอง มีความยุ่งยากและมีความยากต่อการเรียนรู้ คณะวิจัยจึงได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสองแบบในชุดวิชาการพยาบาลพื้นฐาน และศึกษาทัศนคติของนักศึกษาพยาบาลต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมในวิชาการพยาบาลพื้นฐาน เพื่อนำผลจากการศึกษาไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีผลสัมฤทธิ์เพิ่มมากขึ้นและเป็นที่ยอมรับของผู้เรียนต่อไป คณะวิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาประสิทธิผลของการใช้กระบวนการกลุ่มต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการใช้กระบวนการกลุ่ม ในรายวิชาการพยาบาลพื้นฐาน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายและการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน และความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi - experimental research design) ดำเนินการในนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 รุ่นที่ 6 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ปีการศึกษา 2555

ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 รุ่นที่ 6 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ปีการศึกษา 2555 จำนวน 92 คน ซึ่งการวิจัยนี้ได้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยาย
2. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม
3. ทักษะคิดต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสม

ตัวแปรตาม

1. ผลต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐานด้วยวิธีการเรียนการสอนแบบบรรยายและแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการประชุมที่วิจัยและนำเสนอวิธีการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานซึ่งมีการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคทดลอง จำนวน 2 หน่วยกิต/รายวิชา โดยกำหนดให้มีรูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยาย (แบบดั้งเดิม) และรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มให้รับทราบร่วมกัน ดังนี้

- 1.1 จัดให้มีการสอนแบบบรรยายในชั้นเรียนจำนวน 92 คน

- 1.2 จัดทำการทดสอบความรู้
- 1.3 เสริมกระบวนการเรียนโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม แบ่งกลุ่มละ 6-7 คน จำนวน 14 กลุ่ม โดยแบ่งในแต่ละกลุ่มจะมีความใกล้เคียงกันมากที่สุดภายในกลุ่มจะคละเก้งและอ่อน
- 1.4 จัดให้มีการทดสอบความรู้ข้อสอบคู่ขนาน
2. ชี้แจงขั้นตอนและวิธีการจัดการเรียนการสอนในวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ให้ทีมนคณะอาจารย์ผู้ร่วมสอนในรายวิชาการพยาบาลพื้นฐานทุกท่านทราบร่วมกัน
3. จัดแบ่งกลุ่มนักศึกษาโดยให้ภายในกลุ่มมีความแตกต่างกันและระหว่างกลุ่มมีความใกล้เคียงกัน ซึ่งได้ใช้คะแนน GPA ของนักศึกษาเป็นเกณฑ์ในการจัดแบ่งกลุ่มของนักศึกษา คือ ภายในกลุ่มจะมีนักศึกษาระดับการเรียนแตกต่างกัน ส่วนระหว่างกลุ่มจะมีลักษณะใกล้เคียงกัน
4. ชี้แจงแผนการเรียนการสอน ขั้นตอนการใช้กระบวนการกลุ่มและการวัดผล ให้นักศึกษาทุกคนทราบและทำความเข้าใจกลไกการใช้กระบวนการกลุ่มให้นักศึกษาเข้าใจ
5. ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวิชาการพยาบาลพื้นฐาน และแบบวัดทัศนคติต่อการใช้ในการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม นำแบบสอบตรวจสอบคุณภาพ ความตรงเชิงเนื้อหาและความเที่ยงของทั้งฉบับ
6. ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผน
7. วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนการสอนด้วยแบบทดสอบความรู้โดยแบ่งเป็น 2 ครั้ง คือกลางภาคและปลายภาค
8. ดำเนินการนำผลการทดสอบความรู้วิเคราะห์ข้อสอบที่หน่วยวิเคราะห์ข้อสอบของมหาวิทยาลัย
9. เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษา ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทัศนคติต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมคือแบบบรรยายและแบบร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มให้นักศึกษาตอบโดยไม่ระบุชื่อและนามสกุลของผู้ตอบ
10. นำผลสัมฤทธิ์การเรียนจากการทดสอบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มาวิเคราะห์

เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายและแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม
2. มคอ.3 วิชาการพยาบาลพื้นฐาน
3. แบบทดสอบวัดความรู้เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ซึ่งสร้างขึ้นโดยอาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายคาบ สัดส่วนข้อสอบต่อเนื้อหา เท่ากับ 5 ข้อต่อเนื้อหา 1 ชั่วโมง ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของข้อสอบโดยการวิพากษ์ข้อสอบของคณาจารย์ในทีมผู้สอน วิชาการพยาบาลพื้นฐาน ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อสอบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้ KR 20 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.77 พิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยนำคะแนนดิบจากแผนการประเมินผลรายวิชาที่กำหนดสัดส่วนน้ำหนักของการประเมินผลรายหมวด ตามกรอบ TQF มาคำนวณเป็นค่าคะแนน t จากนั้นจึงตัดเกรดโดยใช้การคำนวณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยของความรู้ พิจารณาตามการแบ่งระดับความรู้โดยใช้วิธีการ
วัดแบบอิงเกณฑ์ของ ศิริชัย กาญจนวาสี (2544) แบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

- คะแนนรวม 80-100 คะแนน หมายถึง คะแนนความรู้ระดับดีมาก
- คะแนนรวม 70-79 คะแนน หมายถึง คะแนนความรู้ระดับดี
- คะแนนรวม 60-69 คะแนน หมายถึง คะแนนความรู้ระดับปานกลาง
- คะแนนรวม 50-59 คะแนน หมายถึง คะแนนความรู้ระดับพอใช้
- คะแนนรวมต่ำกว่า 50 คะแนน หมายถึง คะแนนความรู้เรื่องน้อยมาก

3. แบบสอบถามทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้
กระบวนการกลุ่ม ลักษณะคำถามแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นคำถามชนิดปลายปิด มีเนื้อหาเกี่ยวกับ อายุ เพศ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบตรวจสอบรายการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับ การทำความเข้าใจในเป้าหมาย
ของงานที่ได้รับมอบหมาย การวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน การดำเนินงานตามแผน การประเมินผล
และปรับปรุงงานการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน และการแสดง
ความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตน และส่วนรวมคำตอบเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ
ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่า IOC = 0.9
และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้คอนบาคแอลฟา ได้คะแนน 0.78 จากการใช้สอบถามนักศึกษา ที่ใช้
กระบวนการกลุ่มในชั้นปีที่ 2 จำนวน 30 คน

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความคิดเห็นของทัศนคติ คือ ระดับมากที่สุด 5 คะแนน ระดับ
มาก 4 คะแนน ระดับปานกลาง 3 คะแนน ระดับน้อย 2 คะแนน และระดับน้อยที่สุด 1 คะแนน
เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติ แบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

- ช่วงคะแนน 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็น มากที่สุด
- ช่วงคะแนน 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็น มาก
- ช่วงคะแนน 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็น ปานกลาง
- ช่วงคะแนน 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็น น้อย
- ช่วงคะแนน 1.00 – 1.50 หมายถึงระดับความคิดเห็น น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

มีการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
วิจัย โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นในระดับร้อยละ 95 ($\alpha = 0.5$)

ใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติวิเคราะห์ pair t-test

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่องประสิทธิผลของการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการพยาบาลพื้นฐาน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ในนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มประชากร

ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานแบบวิธีบรรยายและแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้รูปแบบการเรียนแบบบรรยายกับแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ในการศึกษาวิชาการพยาบาลพื้นฐานของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ตอนที่ 4 ผลระดับความคิดเห็นที่สอดคล้องต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม ในวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มประชากร

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มประชากรจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

(N = 92)

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
อายุ	18 ปี	8	8.7
	19 ปี	70	76.09
	20 ปี	12	13.04
	21 ปี	2	2.17
$\mu = 19.09$, S.D. = .578			
เพศ	ชาย	5	5.43
	หญิง	87	94.57

จากตารางที่ 4.1 พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่ อายุ 19 ปี (ร้อยละ 76.09) โดยมีอายุเฉลี่ย 19.09 ปี เพศหญิง (ร้อยละ 94.57)

ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน

ตารางที่ 4.2 จำนวน ร้อยละผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานรูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยายและรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม

N = 92

รายวิชา	ระดับความรู้ (คน)				
	1	2	3	4	5
คะแนนวิชาการพยาบาลพื้นฐานในรูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยาย	44 (47.8)	27 (29.3)	18 (19.6)	3 (3.3)	0
คะแนนวิชาการพยาบาลพื้นฐานในรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม	0	0	1 (1.1)	9 (9.8)	82 (89.1)

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าวิชาการพยาบาลพื้นฐานที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยายส่วนใหญ่ นักศึกษามีคะแนนอยู่ระดับน้อยมาก (ร้อยละ 47.8) รองลงมา ระดับพอใช้ (ร้อยละ 29.3) ส่วนการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม นักศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 89.1) รองลงมา ระดับดี (ร้อยละ 9.8)

ตารางที่ 4.3 แสดงผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาการพยาบาลพื้นฐานในการเรียนการสอนแบบบรรยายและแบบผสมคือแบบบรรยายและแบบร่วมมือโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม

(N= 92)

รายวิชา	μ	S.D.	ระดับ
คะแนนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ในรูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยาย	51.33	9.96	พอใช้
Max = 79 , Min = 29			
คะแนนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ในรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม	84.21	4.50	ดีมาก
Max = 92 , Min = 61			

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยวิชาการพยาบาลพื้นฐานในรูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยาย อยู่ในระดับพอใช้ ($\mu = 51.33$, S.D. = 9.96) ส่วนค่าคะแนนเฉลี่ยวิชาการพยาบาลพื้นฐานในรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม อยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 84.21$, S.D. = 4.50)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ
บรรยายกับแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ในวิชาการพยาบาล
พื้นฐาน ของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าความแตกต่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างรูปแบบการเรียนการสอนแบบ
บรรยายกับแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มในวิชาการพยาบาล
พื้นฐาน

(N= 92)

คนที่	แบบบรรยาย	แบบผสมผสานความ ร่วมมือ	ความแตกต่างระหว่าง คะแนน (%)
1	44	81	37
2	33	82	49
3	42	84	42
4	75	90	15
5	41	76	35
6	60	85	25
7	53	90	37
8	45	85	40
9	41	90	49
10	60	89	29
11	60	90	30
12	31	80	49
13	49	82	33
14	41	81	40
15	37	86	49
16	66	88	22
17	79	89	10
18	69	89	20
19	49	83	34
20	60	86	26
21	49	82	33
22	43	79	36
23	50	80	30
24	47	80	33
25	52	89	37

คนที่	แบบบรรยาย	แบบผสมผสานความ ร่วมมือ	ความแตกต่างระหว่าง คะแนน (%)
26	51	81	30
27	38	82	44
28	55	92	37
29	57	89	32
30	55	83	28
31	39	84	45
32	65	91	26
33	47	87	40
34	57	83	26
35	36	82	46
36	37	80	43
37	29	78	49
38	64	89	25
39	55	83	28
40	35	85	50
41	56	87	31
42	57	92	35
43	46	87	41
44	48	83	35
45	65	84	19
46	45	82	37
47	51	83	32
48	54	89	35
49	46	80	34
50	46	84	38
51	50	81	31
52	50	82	32
53	68	89	21
54	42	79	37
55	53	81	28
56	54	84	30
57	57	86	29
58	41	84	43

คนที่	แบบบรรยาย	แบบผสมผสานความ ร่วมมือ	ความแตกต่างระหว่าง คะแนน (%)
59	46	83	37
60	57	90	33
61	52	89	37
62	48	82	34
63	57	86	29
64	56	82	26
65	44	82	38
66	56	90	34
67	34	76	42
68	47	86	39
69	39	76	37
70	61	85	24
71	52	85	33
72	56	76	20
73	64	83	19
74	50	81	31
75	62	89	27
76	62	90	28
77	60	83	23
78	71	89	18
79	51	81	30
80	45	83	38
81	63	89	26
82	43	76	33
83	67	90	23
84	53	90	37
85	48	87	39
86	48	82	34
87	54	87	33
88	52	83	31
89	61	82	21
90	53	88	35

คนที่	แบบบรรยาย	แบบผสมผสานความ ร่วมมือ	ความแตกต่างระหว่าง คะแนน (%)
91	44	77	33
92	42	67	25
μ	51.33 (S.D = 9.96)	84.21 (S.D = 4.50)	32.88

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิชาการพยาบาลพื้นฐานเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของทั้งกลุ่ม พบว่า ค่าคะแนนความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยายร้อยละ 32.88 เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า ค่าคะแนนการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือสูงกว่าค่าคะแนนการใช้รูปแบบบรรยายร้อยละ 100

ตอนที่ 4 ผลระดับทัศนคติต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยการใช้
กระบวนการกลุ่ม ในวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ตารางที่ 4.5 แสดงระดับความคิดเห็นทัศนคติต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน
ความร่วมมือโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม รายวิชาการพยาบาลพื้นฐานโดยรวมและราย
ข้อ

(N= 90)

ความคิดเห็น	μ	S.D.	ระดับ
1. กิจกรรมสอดคล้องกับลักษณะวิชาและ วัตถุประสงค์	4.64	0.51	มากที่สุด
2. กิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจและ ความถนัดของผู้เรียน	4.24	0.79	มาก
3. กิจกรรมส่งเสริมกระบวนการคิด การ จัดการ และการเผชิญสถานการณ์	4.49	0.60	มาก
4. มีการผสมผสานความรู้กับศาสตร์สาขาอื่น	4.27	0.65	มาก
5. ส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้ของนักศึกษา	4.47	0.79	มาก
6. ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักศึกษา ร่วมกัน	4.53	0.56	มากที่สุด
7. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษา	4.52	0.56	มากที่สุด
8. การบรรยายส่งเสริมการเรียนรู้ของ นักศึกษา	4.42	0.65	มาก
9. ปฏักฝึกรคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกที่ ดีแก่นักศึกษา	4.73	0.50	มากที่สุด
10. นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ได้	4.64	0.59	มากที่สุด
โดยรวม	4.50	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ระดับความคิดเห็นทัศนคติต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่า ผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ($\mu = 4.5$, S.D. = .62) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นสูงสุด เรื่องปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกที่ดีแก่นักศึกษา ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.73$, S.D. = .50) รองลงมา คือเรื่อง กิจกรรมมีความสอดคล้องกับลักษณะวิชาและวัตถุประสงค์ และส่วนมีความคิดเห็นของนักศึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.64$, S.D. = .51 และ .59 ตามลำดับ) ในหัวข้อเรื่องการส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักศึกษาร่วมกัน และหัวข้อเรื่องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษามีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด, เรื่องกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการคิด การจัดการ และการเผชิญสถานการณ์, ส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้ของนักศึกษา, การบรรยายส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา และมีการผสมผสานความรู้กับศาสตร์สาขาอื่นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.53, 4.52, 4.49, 4.47, 4.42, 4.27$, และ S.D. = .56, .56, .60, .79, .65, .65 ตามลำดับ) ส่วนที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือเรื่องกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.24$, S.D. = .79)

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนความคิดเห็นต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม เป็นรายข้อ

(N=90)

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. กิจกรรมสอดคล้องกับลักษณะวิชาและวัตถุประสงค์	59	31	1	0	0
2. กิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน	35	47	7	1	0
3. กิจกรรมส่งเสริมกระบวนการคิด การจัดการ และการเผชิญสถานการณ์	50	36	5	0	0
4. มีการผสมผสานความรู้กับศาสตร์สาขาอื่น	35	46	10	0	0
5. ส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้ของนักศึกษา	53	32	4	1	0
6. ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักศึกษาร่วมกัน	51	37	3	0	0
7. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษา	50	38	3	0	0
8. การบรรยายส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา	46	37	8	0	0
9. ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกที่ดีแก่นักศึกษา	68	21	2	0	0
10. นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้	63	23	5	0	0

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ระดับความคิดเห็นที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม เป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นระดับสูงที่สุดในเรื่องกิจกรรมสอดคล้องกับลักษณะวิชาและวัตถุประสงค์, กิจกรรมส่งเสริมกระบวนการคิด การจัดการ และการเผชิญสถานการณ์, ส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้ของนักศึกษา, ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักศึกษาร่วมกัน, ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษา, การบรรยาย ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา, ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกที่ดีแก่นักศึกษา, นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ คือ จำนวน 59, 50, 53, 51, 50, 46, 68 และ 63 คน ตามลำดับ และมีความคิดเห็นระดับสูง ในเรื่อง กิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน, มีการผสมผสานความรู้กับศาสตร์สาขาอื่น คือ จำนวน 47, 46 คน ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง เรื่องประสิทธิผลของการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการพยาบาลพื้นฐาน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ในนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม ในการเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศึกษาในนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะพยาบาลศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ปีการศึกษา 2555 จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบความรู้วิชาการพยาบาลพื้นฐาน และแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนการสอนรูปแบบผสมผสานความร่วมมือโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ เชิงพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 รุ่นที่ 6 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่อายุ 19 ปี (ร้อยละ 76.09) โดยมีอายุเฉลี่ย 19.09 ปี เพศหญิง (ร้อยละ 94.57)

ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานแบบวิธีบรรยายและแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน แบบบรรยาย พบว่า ค่าคะแนนอยู่ในระดับพอใช้ ($\mu = 51.33$, S.D. = 9.96) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 84.21$, S.D. = 4.50) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มสูงกว่าแบบบรรยาย ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้รูปแบบการเรียนแบบบรรยายกับแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ในการเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐานจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยายกับแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบบรรยาย คือ ค่าคะแนนความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยายร้อยละ 32.88 เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า ค่าคะแนนการใช้รูปแบบการ

เรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือสูงกว่าค่าคะแนนการใช้รูปแบบบรรยายร้อยละ 100 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

ตอนที่ 4 ผลระดับความคิดเห็นที่ตนคิดต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ในวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

จากการศึกษาระดับที่ตนคิดต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม วิชาการพยาบาลพื้นฐาน พบว่า ผลโดยรวมอยู่ระดับ มาก ($\mu = 4.5$, S.D. = .62) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจสูงสุด เรื่อง ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกที่ดีแก่นักศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.73$, S.D. = .50) รองลงมา เรื่อง กิจกรรมสอดคล้องกับลักษณะวิชาและวัตถุประสงค์ และนักศึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.64$, S.D. = .51 และ .59 ตามลำดับ) และหัวข้อเรื่องส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักศึกษาร่วมกัน, หัวข้อเรื่องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษา ระดับมากที่สุด, ข้อเรื่องกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการคิด การจัดการ และการเผชิญสถานการณ์, ส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้ของนักศึกษา, การบรรยายส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา และหัวข้อเรื่องมีการผสมผสานความรู้กับศาสตร์สาขาอื่น มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.53, 4.52, 4.49, 4.47, 4.42, 4.27$, S.D. = .56, .56, .60, .79, .65, .65 ตามลำดับ) ส่วนพึงพอใจน้อยที่สุด คือในเรื่องกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.24$, S.D. = .79) โดยรวมนักศึกษามีที่ตนคิดต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3

อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่องประสิทธิผลของการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการพยาบาลพื้นฐาน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จากผลการศึกษานี้สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐานได้ ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานแบบวิธีบรรยายและแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม

จากผลการศึกษานี้สนับสนุนสมมติฐานนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน พบว่า การใช้รูปแบบการบรรยายค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ ($\mu = 51.33$, S.D. = 9.96) และการใช้รูปแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 84.21$, S.D. = 4.50) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 คล้ายคลึงกับของศศลักษณ์ สมจิตรชอบ (2548) รายงานผลการใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยาสะนั วิชาเสื่อเบื้องต้นและศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ด้วยวิธีการใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และการทำงานกลุ่มในประเด็นต่างๆ มีพัฒนาการดีขึ้นในระดับมากถึงมากที่สุด รวมทั้งของรุ่งนภา จู๋ทิน (2549) รายงานผลการจัดการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในวิชาสถิติเบื้องต้น ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความตระหนักรู้คุณค่าตนเอง และความพึงพอใจของผู้เรียน ในนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี พบว่า นักศึกษามีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับสูงเป็นจำนวนมากที่สุด เช่นเดียวกับคณีย์ ดามาอุ (2551) รายงานผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต กรณีศึกษาด้านกฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจ ของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบร่วมมือ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลังเรียนกิจกรรมการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบร่วมมือ ต่างกับ ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เหมือนกับนิรัชญา วิเศษวิสัย (2553) รายงานการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (TAI) วิชาคณิตศาสตร์เรื่องเมทริกซ์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ในนักเรียนแผนกช่างไฟฟ้า ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเมทริกซ์ ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (TAI) สูงกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครู เช่นเดียวกับของอาภรณ์ อินตะชัยและสุวิมล สิริชาติ (2554) รายงานผลการใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ โดยแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประยุกต์ของอนุพันธ์ย่อยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทประยุกต์ของอนุพันธ์ย่อย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ โดยการแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ ส่วนของปรเมศร์ แสนสุธา (2555) รายงานการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เรื่องทักษะการสอน รายวิชาการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ ในนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ในสาขาวิชาพลศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม พบว่า นักศึกษามีคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และของธนศักดิ์ อาคมศิลป์ (2556) ได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบทีมแข่งขัน TGT วิชางานไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น พบว่า ผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้เรียนในกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามข้อสมมติฐานว่าการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้รูปแบบการเรียนแบบบรรยายกับแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ในการเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน จากการใช้รูปแบบการเรียนแบบบรรยายกับแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบบรรยายเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม 32.88 และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า ร้อยละ 100 ซึ่งสอดคล้องกับศศลักษณ์ สมจิตรชอบ (2548) รายงานการใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน วิชาสื่อเบื้องต้นและศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ด้วยวิธีการใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เช่นเดียวกับของดเนีย ตามาอุ (2551) รายงานการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต กรณีศึกษาด้านกฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบร่วมมือ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกิจกรรมการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบร่วมมือ ต่างกับก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และของจิราจันทร์ คนธา (2553) รายงานผลการเรียนแบบศูนย์การเรียนต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษาพยาบาลในนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนแบบศูนย์การเรียน สูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนตามปกติสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบศูนย์การเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คล้ายกับของนิรัชญา วิเศษวิสัย (2553) ซึ่งทำการศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (TAI) วิชาคณิตศาสตร์เรื่องเมทริกซ์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ในนักเรียนแผนกช่างไฟฟ้า ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเมทริกซ์ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (TAI) สูงกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครู กับของอารมณ์ อินตะชัยและสุวิมล สิทธิชาติ (2554) รายงานผลการใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ โดยแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประยุกต์ของอนุพันธ์ย่อยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทประยุกต์ของอนุพันธ์ย่อย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ โดยการแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และของปรเมศร์ แสนสุธา (2555) รายงานการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เรื่องทักษะการสอนรายวิชาการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ ในนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ในสาขาวิชาพลศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม พบว่า นักศึกษามีคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นไปตามข้อสมมติฐานว่าการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มสูงกว่าแบบบรรยาย

3. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตมีทัศนคติต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ในวิชาการพยาบาลพื้นฐานอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษาทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ในวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.5$, S.D. = .62) สอดคล้องกับของศศลักษณ์ สมจิตร

ชอบ (2548) รายงานผลการใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น วิชาสื่อเบื้องต้นและศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ด้วยวิธีการใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือของนักศึกษาอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด กับของรุ่งนภา จูทิน (2549) ศึกษาการจัดการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในวิชาสถิติเบื้องต้น ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความตระหนักรู้คุณค่าตนเอง และความพึงพอใจของผู้เรียน ในนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือในระดับมาก เป็นจำนวนมากที่สุด กับดนัย ดามาอุ (2551) รายงานการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต กรณีศึกษาด้านกฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบร่วมมือ พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนแบบร่วมมือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับมากรวมทั้งของนิรัชญา วิเศษวิสัย (2553) รายงานการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (TAI) วิชาคณิตศาสตร์เรื่องเมทริกซ์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ในนักเรียนแผนกช่างไฟฟ้า ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจที่เรียนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (TAI) วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเมทริกซ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และของปรเมศร์ แสนสุธา (2555) จากการพัฒนาการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือ เรื่องทักษะการสอน รายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ในสาขาวิชาพลศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม พบว่า ในด้านผลความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ นั้น โดยรวมอยู่ในระดับมากซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานว่า นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มีทัศนคติต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ในวิชาการพยาบาลพื้นฐานอยู่ในระดับมาก

สรุปจากการวิจัยนี้พบว่าการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานความร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มในวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ในนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเรียนของนักศึกษาให้มีเพิ่มขึ้นและยังเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีความร่วมมือในการเรียนการสอน ทั้งยังช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ในหัวข้อที่ศึกษาอย่างมากที่สุด โดยอาศัยการร่วมมือกัน ช่วยเหลือกัน และแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สามารถนำไปใช้ในรายวิชาอื่นได้แต่ต้องมีรูปแบบลักษณะวิชาที่คล้ายคลึงกันคือเป็นการเรียนภาคทฤษฎีกับภาคทดลองโดยต้องจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับแต่ละรายวิชาต่อไป
2. ควรนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานในปีต่อๆ ไปแต่อาจสร้างรูปแบบช่วยเหลืออื่นๆ ที่ใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียน

3. ควรมีการจัดให้ความรู้แก่นักศึกษาเกี่ยวกับการใช้กระบวนการกลุ่มก่อน จะช่วยให้นักศึกษา มีความเข้าใจในการใช้กิจกรรมกลุ่มมากกว่านี้ ซึ่งจะได้ประโยชน์มากกว่านี้และมีระบบติดตามการใช้กระบวนการกลุ่ม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในการใช้กระบวนการกลุ่มผู้วิจัยควรมีการศึกษาถึงระดับคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์และด้านพฤติกรรมในเชิงลึกทั้งการทำงานเป็นกลุ่ม การร่วมมือ ภาวะผู้นำ และผู้ตาม โดยเฉพาะในระยะยาวว่ามีผลอย่างไร
2. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการการเรียนการสอนแบบร่วมมือ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรมภาษาไทย

- กองส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน. (2555). *คู่มือกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*, ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555), มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.
- กาญจนา ไชยพันธ์. (2541). *กระบวนการกลุ่มทางการศึกษา*, ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- (2549). *กระบวนการกลุ่ม*, กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- กิ่งแก้ว อารีรักษ์, ละเอียด จุฑานันท์, ทิศนา แคมมณี และ ชาริณี ตวีรัญญ. (2548). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบหลากหลาย องค์ความรู้จากการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน*, กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.
- คำหมาน คนโค. (2547). *การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดและการปฏิบัติ*, กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- จิราจันทร์ คนทา. (2553). ผลของการเรียนแบบศูนย์การเรียนต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษาพยาบาล, *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 3(3), 27-38.
- दनัย ตามาอู. (2551). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต กรณีศึกษาด้านกฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี).
- ทิศนา แคมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*, พิมพ์ครั้งที่ 13, พิมพ์ที่ บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- ธนะศักดิ์ อาคมศิลป์. (2556). *การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบทีมแข่งขัน TGT วิชางานไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- นิรัชญา วิเศษวิสัย. (2553). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (TAI) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- นวลจิตต์ เขาวงกตพิงค์, เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า และ ชัดเจน ไทยแท้. (2545). *ชุดฝึกอบรมครู:ประมวลสาระ บทที่ 6 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). *ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 2, โรงพิมพ์ เอส. พรีนติ้งไทยแฟคตอรี, กรุงเทพฯ.

- ปรเมศร์ แสนสุธา. (2555). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เรื่องทักษะการสอน รายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสถาบันพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม โดยการศึกษาเชิงปฏิบัติการ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- ปรียานุช พรหมภาสิต. (2551). ผลจากการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ในนักศึกษาโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รายวิชาสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, (สำเนา).
- ปัทมารินทร์ เลิศสงคราม. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุตรักษ์ภาษาไทย, สืบค้นจาก www.kroobannok.com/วันที่ 24 พฤศจิกายน 2556.
- รัตนา ยะอนันต์. (2552). กระบวนการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นตำบลนากก อําเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์). สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2557, จาก <file:///C:/Users/Administrator/downloads/09-0099-ch2.pdf>.
- รุ่งนภา จุฑาทัน. (2549). ผลการจัดการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในวิชาสถิติเบื้องต้น ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความตระหนักรู้คุณค่าตนเอง และความพึงพอใจของผู้เรียน. (รายงานการวิจัย, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี). สืบค้นเมื่อ 24 พฤษภาคม 2557, จาก <File:///C:/Users/Administrator/Downloads/abstract.pdf>.
- วัลภา วงศ์จันทร์. (2555). ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษารายวิชา การเงินระหว่างประเทศ (กบ.422) ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน, มหาวิทยาลัยพายัพ.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2543). วิสัยทัศน์การศึกษา: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. นนทบุรี: เอสอาร์ ปรีนติ้ง.
- วิสาลักษณ์ สิทธิขุนทด. (2556). ศึกษาเรื่องการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐานในรายวิชา BUS304 ระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ (Business Research), มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ศศลักษณ์ สมจิตรชอบ. (2548). การศึกษาผลการใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น วิชาเลื้อยเบื้องต้น, (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี).
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). ทฤษฎีการทดสอบดั้งเดิม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร โสภาสวัสดิชัย. (2543). ผลการจัดการเรียนการสอนที่อิงตัวแปรคัดของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษาพยาบาล, วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศุภวรรณ เล็กวิไล. (2544). การเรียนแบบร่วมมือรูปแบบต่างๆในเอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง นวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอน. นครราชสีมา: สำนักคณะกรรมการพัฒนาบุคลากรและวิเทศสัมพันธ์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- สินีนางู หงส์ระนัยและนิรามัย อุสาหะ. (2552). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลมารดา ทารกและผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 8 (2), 77-89.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2547). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. สืบค้นจาก: <http://www.mwit.ac.th/~person/01-Statutes/NationalEducation.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2542). สรุปรูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครูต้นแบบตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.
- สมศรี ทาทานและอัมพร ยานะ. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลและทัศนคติต่อวิชาชีพ ตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลที่ขึ้นฝึกภาคปฏิบัติครั้งแรก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีพะเยา. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีพะเยา.
- อาภรณ์ อินตะชัยและสุวิมล สิทธิชาติ. (2554). ผลการใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประยุกต์ของอนุพันธ์ย่อยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่, สืบค้นจาก www.researchnorth.org/newweb/wp-content/uploads/2012/11/ผศ.อาภรณ์.pdf.เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2555.
- อุษา ไชยชนะ. (2550). ศึกษาเรื่องผลการใช้วิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา จังหวัดสงขลา, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยทักษิณ .(สำเนา)

บรรณานุกรมต่างประเทศ

- Ally, M., (2006). *Foundations of Educational Theory for Online Learning*. In Terry Anderson. *Theories of Practice of Online Learning*. Athabasca University, The Center for Distance Education. [Online] Available on http://cde.athacascu.ca/online_book
- Barbara, R., Saunders. (2006). *Ivan Pavlov: Exploring the Mysteries of Behavior*. Copyright © 2006. United States of America.
- Bandura, A., (1977). *Social Learning Theory*. New Jersey: Prentice –Hall.
- Butler, D.L., & Winne, P.H., (1995). *Feedback and Self-Regulated Learning: A Theoretical Synthesis*. Review of Educational Research. University of British Columbia.
- Davies J., and Graff M., (2005). Performance in e-learning: online participation and student grades. *British Journal of Educational Technology*, 36(4), 657–663.
- Ivan P., (1927). *Classics in the History of Psychology An internet resource developed York University*. Toronto, Ontario.
- Jim Gould. (2009). *Learning Theory and Classroom Practice Lifelong Learning Sector*. 2nd edition, SAGE Publications Asia-Pacific Pte Ltd.
- Johnson, D. W. & Johnson, R. T. (1975). Learning together and alone cooperation, competition, and individualization. *Journal of personality and social psychology*. 31(2): 241-244.
- Klausmeier, H.J. (1985). *Educational psychology*. 5th Edition. New York: Harper & Row.
- Skinner, B.F., (1988). *The Selection of Behavior*. © Cambridge University. United States of America.
- Sprinthall, N. A. & Sprinthall, R. C. (1990). *Education psychology : A developmental approach*. 5th Edition. New York: McGraw-Hill Publishing Company.
- Thorndike, Edward L., (1913). *Educational psychology, The original nature of man*. New York, NY, US: Teachers College. xii 327 pp.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติคณะผู้วิจัย

- ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาว เรณู ขวัญยืน
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss RENU KWANYUEN
- เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3659900773992
- ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำ
- หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และไปรษณีย์
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
โทร. 02-2449465, 081-3940202, FAX. 02-4239466
อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) 1234_RENU@windowslive.com

5. ประวัติการศึกษา

พยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ชั้นสูง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีพิชฌุโลก	2530
วิทยาศาสตร์บัณฑิต (บริหารสาธารณสุข) ม. สุโขทัยธรรมมาธิราช	2537
ประกาศนียบัตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤต ม.มหิดล	2540
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผล ม.รามคำแหง	2542
ประกาศนียบัตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทางตา ม.เชียงใหม่	2549

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
การความเชี่ยวชาญด้านการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤต การพยาบาลผู้ป่วยจักษุ และการให้ความรู้
และพยาบาลผู้ป่วยเบาหวาน

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุ
สถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยใน
แต่ละผลงานวิจัย

7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : ชื่อแผนงานวิจัย

7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย

7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว : ชื่อผลงานวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และแหล่งทุน

โครงการวิจัยที่ 1 การศึกษาความพึงพอใจในพระภิกษุ-สามเณร หอผู้ป่วยจักษุ โรงพยาบาลสงฆ์
ปีที่พิมพ์ 2544

การเผยแพร่ วารสารกรมการแพทย์ 2544

สถานภาพในการทำวิจัย ผู้ร่วมวิจัย

โครงการวิจัยที่ 2 พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพตาในพระภิกษุ-สามเณร หอผู้ป่วยจักษุ
โรงพยาบาลสงฆ์

ปีที่พิมพ์ 2548

การเผยแพร่ ห้องสมุดโรงพยาบาลสงฆ์

สถานภาพในการทำวิจัย ผู้ร่วมวิจัย

โครงการวิจัยที่ 3 ความรู้ทัศนคติ และการดูแลตนเองของพระภิกษุอาพาธ 5 อันดับโรคแรก
ของผู้ป่วยใน โรงพยาบาลสงฆ์
สถานภาพในการทำวิจัย ผู้ร่วมวิจัย
ปีที่ดำเนินการ 2549 -2550
การเผยแพร่ ห้องสมุดโรงพยาบาลสงฆ์

โครงการวิจัยที่ 4 คุณภาพบริการตามความคาดหวังและการรับรู้ของพระภิกษุอาพาธของผู้ป่วยใน
โรงพยาบาลสงฆ์
สถานภาพในการทำวิจัย ผู้ร่วมวิจัย
ปีที่ดำเนินการ 2550
การเผยแพร่ ห้องสมุดโรงพยาบาลสงฆ์

โครงการวิจัยที่ 5 คุณภาพชีวิตของพระสงฆ์อาพาธโรคเบาหวานที่มารับบริการในคลินิกเบาหวาน
โรงพยาบาลสงฆ์
สถานภาพในการทำวิจัย ผู้ร่วมวิจัย
ปีที่ดำเนินการ 2553
การเผยแพร่ ห้องสมุดโรงพยาบาลสงฆ์

7.4 งานวิจัยที่กำลังทำ : ชื่อข้อเสนอการวิจัย แหล่งทุน และสถานภาพในการทำวิจัยว่า
ได้ทำการวิจัยคล่องแล้วประมาณร้อยละเท่าใด

2. ผู้ร่วมโครงการคนที่ 1

1. ชื่อ-สกุล นางสมจิต นิพัทธัตถพงษ์
Mrs. Somjit Niputhutapong
2. หมายเลขบัตรประชาชน: 3 7097 00022 34 8
3. ตำแหน่งวิชาการ : อาจารย์ ประจำคณะพยาบาลศาสตร์
4. หน่วยงาน: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
204/3 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษามหาชริกาลกรณ์
ถนนสิรินธร แขวงบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
10170
โทรศัพท์ 02-423-9464 โทรสาร 02-423-9460
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 087 702 6799
E-mail somjit_mom@hotmail.com
5. ประวัติการศึกษา
2547 : พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต(การบริหารการพยาบาล)
มหาวิทยาลัยบูรพา ประเทศไทย

2528 : การศึกษาบัณฑิต(พยาบาล) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประเทศไทย

2517 : ประกาศนียบัตรพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย วิทยาลัยพยาบาล
เกื้อการุณย์ ประเทศไทย

6. ระบุสาขาที่มีความชำนาญพิเศษ การความเชี่ยวชาญด้านการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤต

7. ระบุประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ
ผลงานวิจัย

7.1 นवलจันทร์ เครือวานิชกิจ, สมจิต นิปัทธัตถพงษ์, เพลินตา พิพัฒน์สมบัติ, ศิริพร นันท
เสนีย์, และจิราพร เกสรสุวรรณ. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะสุขภาพผู้สูงอายุ ในตำบลโคกโคเฒ่า
อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี (อยู่ระหว่างการแก้ไข) บทบาท: ผู้ร่วมวิจัย สัดส่วน 25 %

7.2 ประกาย จิโรจน์กุล, สมจิต นิปัทธัตถพงษ์, ฐิตาพร เขียนวงษ์, เพลินตา พิพัฒน์สมบัติ
และ ณัฐนาฏ เร้าเสถียร. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีกิจกรรมทางกาย พฤติกรรม
การบริโภคอาหาร และความเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด ในบุคลากรมหาวิทยาลัย ราช
ภัฏสวนดุสิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (70 หน้า) บทบาท: ผู้ร่วมวิจัย สัดส่วน 10%

การเผยแพร่: วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1